

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

And that kind of torture, that kind of stress I got

– en kvalitativ studie om hur homosexuella flyktingar från Uganda
upplever processen att söka asyl i Sverige

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits

Kandidatnivå

HT 2014

Handledare: Veronica Svärd

Författare: Jeanna Holmgren & Pernilla Lundén

Abstract

Titel *And that kind of torture, that kind of stress I got* - en kvalitativ studie om hur homosexuella flyktingar från Uganda upplever processen att söka asyl i Sverige

Författare Jeanna Holmgren & Pernilla Lundén

Nyckelord Hbt-flyktingar, Homosexuella flyktingar, Uganda, Intersektionellt perspektiv, Sverige, Migrationsverket.

Syftet med denna studie var att undersöka hur homosexuella flyktingar från Uganda upplever processen att söka asyl i Sverige. Studien har genomförts utifrån kvalitativa intervjuer med två kvinnor och två män från Uganda som sökt asyl på grund av hot mot sin sexuella läggning. Intervjuerna har analyserats utifrån ett intersektionellt perspektiv där de olika teoretiska begrepp vi har använt oss av är kön, sexualitet och heteronormativitet, sociala normer, postkolonial teori samt kapital- och klassteori. Resultatet visar att informanterna hamnat i en svår situation då de skulle bevisa för Migrationsverket att de var trovärdiga i sina berättelser. De upplevde att de i flera situationer kände sig misstänkliggjorda och kränkta. De beskrev även svårigheter att leva i asylboende där de inte vågade berätta varför de sökte asyl på grund av rädsla för hur andra flyktingar skulle reagera. De kvinnliga informanterna beskrev i större utsträckning än männen att de blev ifrågasatta för att de hade barn kvar i Uganda trots att alla informanter berättade att de hade det. Kvinnorna beskrev även större skuld känslor för att de lämnade kvar sina barn i Uganda. En kvinna berättade att hon blev utsatt för hot om sexuellt våld när andra flyktingar i Sverige fick reda på hennes sexuella läggning.

Studien visar att asylprocessen för homosexuella flyktingar i Sverige är problematisk på flera sätt. Det finns stora problem i flyktingars möjligheter att bevisa sin sexuella läggning och följden blir att de misstänkliggörs och upplever sig kränkta av Migrationsverket. Särskilt utsatta är kvinnorna som blir ifrågasatta som mammor. På grund av sin sexualitet och sitt kön drabbas de av diskriminering i form av både homofobi och sexism.

Tack!

Vi vill tacka Eva Mjönes för allt stöd hon har gett oss. Utan din hjälp skulle vi inte haft möjlighet att genomföra denna uppsats. Vi vill även passa på att tacka vår handledare Veronica Svärd samt Kristian Holmgren och Eva Friberg för den hjälp ni har bidragit med till denna uppsats.

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
2.0 Bakgrund	2-4
2.1 Äldre historia	2
2.2 Religion	2
2.3 Aktuell politik.....	2
2.4 Reaktioner anti-homosexualitetslagförslaget	2-3
2.5 Dagens situation	3
2.6 Klassperspektiv på Uganda	3
2.7 Den ekonomiska situationen i Uganda	3-4
2.8 Problembeskrivning.....	4
3 Syfte och frågeställningar	5
4 Rätten att söka asyl	6
5 Asylprocessen	7
6.0 Tidigare forskning	8-9
6.1 Hantering av hbt-flyktingar i Uganda.....	8
6.2 Rättslägesanalys om hbt-flyktingar från Uganda i Sverige.....	8-9
6.3 Flyktingars berättelse om asylprocessen i Sverige.....	9
7.0.0 Teoretiska perspektiv	10-13
7.1.0 Intersektionalitet	10
7.1.1 Kön	10
7.1.2 Sexualitet och heteronormativitet.....	10-11
7.1.3 Sociala normer.....	11
7.1.4 Postkolonial teori.....	12
7.1.5 Kapitalteori och klass	12-13
8.0.0 Metod	14-19
8.1 Tolkande reflexiv intervjustudie.....	14

8.2	Datainsamling.....	14
8.3.0	Urval och tillvägagångsätt.....	15
8.3.1	Arbetsfördelning	15
8.3.2	Litteratursökning	15
8.4.0	Intervjuernas genomförande.....	16
8.4.1	Förberedelser	16
8.4.2	Miljö	16
8.4.3	Inspelning	16
8.4.4	Frågeschema	16
8.4.5	Slutet på intervjun.....	17
8.5	Validitet	17
8.6	Reliabilitet	17
8.7	Generaliserbarhet.....	18
8.8	Etik	18
8.9	Kritik av metod.....	19
8.10	Analysmetod.....	19
9.0.0	Resultat och analys.....	20-31
9.1.0	Misstänkliggjord.....	20-22
9.1.1	Krav på ID	20
9.1.2	Att inte vara trovärdig.....	21
9.1.3	Barn och ansvar	21-22
9.2	Att känna sig kränkt	23
9.3	Tolkningar om skälig levnadsnivå	24
9.4	Att leva gömd	24-25
9.5.0	Resurser	26-29
9.5.1	Juridisk stöd och annan hjälp från RFSL.....	26-27
9.5.2	Brev	27-28
9.5.3	Att synas i media	28-29
9.6	Vägen till integration.....	29-30
9.7	Kulturskillnader.....	31
10.0	Diskussion	32-34
10.1	Slutsatser	32-33

10.2 Teorins påverkan	33-34
10.3 Framtida forskning	34
11 Referenser	35-38
12.0 Bilagor	39-40
12.1 Bilaga 1 Följebrev	39
12.2 Bilaga 2 Intervjuguide	40

1. Inledning

Hösten 2013 befann vi oss i Kampala, Uganda, för att göra vår praktik i socialt arbete. Där valde vi att besöka en organisation som arbetar för hbt- personer (homosexuella, bisexuella, transpersoner). Vårt besök var tvunget att ske i hemlighet då ugandier som är en del av hbt-communityn inte kan leva öppet. De riskerar både att misshandlas och att dödas ifall deras sexuella läggning kommer ut.

Homosexualitet har varit illegalt i Uganda sedan Storbritannien kolonialiserade landet (Sadgrove m.fl. 2012). Den 24 februari 2014 undertecknade Ugandas president Yousef Museveni en ny lag mot homosexualitet där straffen blev ännu hårdare. Detta innebär att personer som är homo- eller bisexuella riskerar fängelsestraff för sin sexuella läggning och om människor känner till deras sexualitet så måste det anmälas till polisen, annars riskerar även dem fängelse (The Parliament of Uganda, 2014).

Situationen för homo-, bi- och även transpersoner har varit svår i många år i Uganda. 2009 kom ett lagförslag som kallades för "kill the gays bill" (Nyanzi, 2013). I detta förslag föreslogs dödsstraff för personer med HIV som försöker ha sex med någon av samma kön, någon med funktionsnedsättning, barn eller ifall en drogkar någon av samma kön med intentionen att ha sex med den. Livstids fängelse föreslogs för dem som försökte ha samkönat sex med en vuxen samtyckande partner. Lagen skulle även gälla för ugandier som har samkönat sex utanför landets gränser (Parliament of Uganda, 2009). Lagförslaget lades dock åt sidan på grund av påtryckningar från omvärlden då den ansåg vara ett grovt brott mot grundläggande mänskliga rättigheter (Strand, 2011). Men efter att lagförslaget hade lagts fram 2009 började tidningar publicera efterlysningar på homo- och bisexuella och hatbrotten mot homo-, bi och även transpersoner eskalerade. Många hbt-personer kände sig då tvungna att leva gömda för sin egen säkerhet. I februari 2014 gick lagförslaget igenom, dock med ändringen från dödsstraff till livstids fängelse (RFSL, 2014). Situationen har varit svår innan den nya lagen mot homosexualitet gick igenom 2014¹ vilket har orsakat att flera hbt- personer har valt att fly från Uganda.

Det här ämnet är viktigt för socialt arbete eftersom det tar upp angelägna frågor om hur asylprocessen upplevs av den asylsökande. Socialarbetare i Sverige kommer ofta i kontakt med flyktingar och då är det viktigt att ha kännedom om hur asylsökande kan uppleva sin situation och hur Migrationsverkets arbete går till.

¹ Efter att denna studie gjordes ogiltigförklarades lagen den 1:e augusti 2014 av Ugandas högsta domstol på grund av det inte var tillräckligt många ledamöter var närvarande när parlamentet röstade fram lagen februari 2014. Regeringen har förklarat att de avser att återigen lägga fram lagen till omröstning (BBC News, 2014, <http://www.bbc.com/news/world-africa-28605400>).

2.0 Bakgrund

2.1 Äldre historia

I slutet av 1800-talet kolonialiseras Uganda av Storbritannien och år 1962 blev Uganda självständigt från britternas styre. När Uganda blev självständigt var det ett av de rikaste länderna i Afrika. År 1971 tog Idi Amin makten genom en militärkupp och under hans styre blev landet en diktatur. Under samma tid raserades Ugandas tidigare välmående ekonomi. Efter Idi Amin blev Milton Obote president fram till att den nuvarande presidenten Yousef Museveni fick makten år 1986. Under Musevenis tid har landet blivit mer stabilt och levnadsstandarden har höjts men trots det har landet idag fortfarande stora demokratiska brister (Karlsson, 27/9- 2011).

2.2 Religion

Uganda är ett starkt religiöst land där 8 av 10 är kristna. Katolicismen dominerar även om andra kristna inriktningar har framgångsrika församlingar i landet. Utöver kristna finns även muslimer och utövare av traditionella afrikanska religioner, till exempel bagandafolkets religion. Religionsfriheten respekteras i allmänhet. Kristna och muslimer lever i samspel med varandra i vardagen. Amerikanska frikyrkor har besökt Uganda och predikat om anti-homosexualitet. Detta har lett till en ökning av homofobin och förföljelsen av homosexuella (Karlsson, 28/6- 2011).

2.3 Aktuell politik

Museveni har lyckats hålla sig kvar vid makten bland annat genom att han och hans parti, National Resistance Movement, använder sig av våld och människorättsövergrepp för att säkra sin makt. Oppositionen i landet är svag, vilket kan bero på att den riskerar att bli diskriminerad av Musevenis regim om den får större inflytande (Karlsson, 25/2- 14). Det var en parlamentsledamot från regeringspartiet som 2009 föreslog en skärpning av lagen mot homosexuella och bisexuella personer. Detta förslag innebar dödsstraff för vissa former av samkönat sex (se inledningen). Trots att lagen riktar sig mot samkönat umgänge så har även transpersoner blivit utsatta oavsett deras sexuella läggning (RFSL, 2014). Deras könsuttryck framstår som normbrytande och onaturligt och därför antas de vara homo- eller bisexuella (Kopsa & Byarugaba, 12/9-05). Transpersoner har likt bisexuella och homosexuella ingen lag som skyddar dem mot diskriminering eller hatbrott. Det finns inte heller någon lag som möjliggör för transpersoner att genomgå könskorrigering eller att få sin könsidentitet erkänd av myndigheter (RFSL, 2014).

2.4 Reaktioner på anti-homosexualitetslagförslaget

Lagförslaget 2009 gick inte igenom då det inte nådde parlamentet för omröstning. Reaktionen från flera ugandier var dock att lagen gällde och därför intensifierades förföljelsen av homosexuella (Zouhali-Warral & Fairfax-Wright, 2012). Ett exempel är under hösten 2010 då en ugandisk tidning vid namn "Rolling Stone" publicerade ett reportage med bilder på misstänkta homosexuella personer. Tidningen uppmuntrade till direkt våld, genom bland annat rubriken "Hang them!". Ansiktet utåt för hbt-rörelsen i Uganda, David Kato, mördades i sitt hem i januari 2011 (Zouhali-Warral & Fairfax-Wright, 2012). Detta var ett hårt slag för hbt-aktiviströrelsen. Kato hade kallat sig Ugandas första öppett homosexuelle och sågs som rörelsens inofficiella ledare. Lagförslaget väckte stor upståndelse i flera länder och humanitära organisationer, framför allt i västvärlden.

Lagförslaget kritiserades starkt därför att det på ett tydligt sätt stred mot FN:s konvention om mänskliga rättigheter som Uganda dessutom undertecknat (Sagrove m.fl., 2012).

2.5 Dagens situation

Situationen för homo-, bi- och transpersoner har alltså varit kritisk under många år. Organisationer som engagerar sig för hbt-personers rättigheter har blivit infiltrerade av spioner och sedan arresterade av poliser. Bland annat Amnesty (2012) beskriver hur de har blivit arresterade i samband med att deras organisationer har haft workshops.

Museveni har uttryckt att homosexualitet är ett västerländskt påfund och att det inte passar in i den afrikanska kulturen (Landau, Verjee & Mortensen, 2014). Simon Lokodo, som är minister för etik och integritet, har sagt att homosexuella rekryterar barn genom att ge dem gåvor och pengar. Enligt Lokodo skulle lagen drivas igenom för att straffa dessa homosexuella och skydda barn (Pflanz, 2014). Att sätta sig emot det så kallade "västerländska idealet" med homosexualitet kan ses som ett uttryck för anti-kolonialism eller anti-postkolonialism. Att västvärlden nu kommer och säger att homosexualitet är en mänsklig rättighet uppfattas av regeringen i Uganda som kulturimperialism och regeringen väljer därför att göra motstånd mot detta (Ericsson, 2010). Flera historiker menar dock att kulturen i Uganda inte alltid har varit emot homosexualitet. Kungen av Buganda (det tidigare namnet på Uganda) hade en manlig älskare och kämpade mot missionärer för att få behålla sin homosexualitet (ibid).

2.6 Klassperspektiv på Uganda

Även om Ugandas officiella språk är engelska är det bara 10-20 % av befolkningen som talar engelska och de som gör det bor främst i storstäder. Att kunna tala och förstå engelska blir därför en maktfaktor eftersom det är de med en längre utbildning som oftast talar god engelska. Genom att kunna tala engelska kan en person även få kontakt med personer och organisationer utanför Uganda. På så sätt kan en exempelvis få en annan bild om vad hbt innebär istället för den stereotypiska och nedvärderande synen på hbt-personer som genomsyrar i Uganda (Karlsson, 2014-02-17).

Skolutbildning i Uganda har på senaste tiden blivit tillgängligt för allt fler oavsett social klass. År 2003 infördes avgiftsfri skolgång från låg- till mellanstadiet. Sedan 2007 är även högstadie- och gymnasieutbildning avgiftsfri. Dock så behöver den som går i skolan betala för bland annat sin skoluniform, böcker och pennor vilket kan vara svårt för många då fattigdom är ett av de mest utbredda sociala problemen i Uganda. Studenter som läser på universitet har även ökat så att det på det största universitetet, Makerere universitet, går över 30 000 studenter idag (Karlsson, 2012-12-03).

2.7 Den ekonomiska situationen i Uganda

Uganda är ett land med en växande medelklass, dock är medelinkomsten på endast 3600 kr per år och fattigdomen är ett av de största sociala problemen i landet då minst en tredjedel av befolkningen lever på under 15 kr per dag. Medelåldern ligger på 15 år, vilket innebär att en stor del av befolkningen är barn. Medellivslängden är 54 år men ökar i takt med att levnadsförhållandena blir allt bättre (ADRA Sverige, 2012).

Som resultat av den nya anti-homosexualitetslagen har flera länder dragit in sitt bistånd till Uganda (Plaut, 2014). Exempelvis har Sverige dragit in det bistånd som går direkt till regeringen i Uganda,

men fortsätter att stödja hjälporganisationer i landet. I och med att Sverige och andra länder har valt att omfördela sitt bistånd så finns det en risk att skammen läggs på de homosexuella i Uganda då de kan ses som syndabockar för utvecklingen av landets ekonomi. Enligt Sveriges biståndsminister Hillevi Engström vill regeringen stödja det ugandiska folket men inte regeringen i landet (Berger, 2014). Ugandas regering försvarar sin ställning med att utveckling måste gå hand i hand med ett lands moraliska värderingar. Trots att Uganda har flera naturtillgångar så har den dåligt fungerade infrastrukturen och den utbredda korruptionen utgjort ett hinder för ekonomisk utveckling i landet.

2.8 Problembeskrivning

Situationen för hbt-personer i Uganda är högst kritisk och en konsekvens av detta är att många har känt sig tvungna att fly. Därför finns det länder som erbjuder asyl för homosexuella ugandier som är på flykt och ett av de länder som beviljar asyl på grund av sexuell läggning är Sverige.

Migrationsverket säger i ett pressmeddelande 2014 att de är medvetna om situationen för hbt-personer i Uganda (Migrationsverket, 2014-02-26). År 2013 beviljade de uppehållstillstånd till 84 % av de ugandier som sökte asyl i Sverige på grund av sin sexuella läggning (Migrationsverket, 2013-02-28). Enligt Fredrik Beijer, tillförordnad rättschef på Migrationsverket finns det inte någon statistik på ugandier som söker asyl i Sverige på grund av hbt-skäl. Hans uppfattning är dock att de flesta som flyr från Uganda söker asyl på grund av just hbt-skäl och att detta har ökat efter lagförslaget som kom 2009 (Pehrson, 2014).

När någon söker asyl i Sverige är det upp till den personen att bevisa sin sexuella läggning. För att den asylsökande ska få uppehållstillstånd måste Migrationsverket vara övertygade om att personens berättelse stämmer. Migrationsverket (2013-12-03) menar att de som söker asyl på grund av sin sexualitet så tidigt som möjligt bör berätta om vilka de är och varför de flydde och de anser att det måste vara tydligt för dem att personen söker asyl på grund av sin sexuella läggning och inte av något annat skäl (Migrationsverket, 2013-12-03). RFSL (2013) har kritiserat Migrationsverket då det kan vara svårt för asylsökande att berätta om den förföljelse de har upplevt på grund av sin sexualitet så pass snabbt. De menar att det kan upplevas som stigmatiserande för asylsökande att berätta om sin sexualitet så tidigt i asylprocessen.

I dagens samhälle finns det flera barriärer som en asylsökande möter när hen söker asyl i Sverige. En barriär som Andersen (2011) menar är den långa väntetiden på uppehållstillstånd som i många fall leder till psykisk ohälsa för de asylsökande. Andra typer av barriärer kan vara att det inte finns möjligheter till att studera eller jobba under asylprocessen och att det finns stereotypa fördomar som påverkar asylsökande negativt. De asylsökande som kommer till Sverige har en kulturell bakgrund som skiljer sig från den svenska vilket skapar barriärer och kan påverka kommunikationen med Migrationsverket. Språket kan också skapa hinder då det blir svårare att tala för sig själv eftersom det behövs en tolk, vilket i sig kan skapa oro då det aldrig går att vara säker på att tolken översätter korrekt.

Det finns idag en avsaknad av studier som låter flyktingar själva berätta om hur de upplever asylprocessen. Med tanke på dessa barriärer som finns så är det viktigt att det ska finnas fler studier i vilka flyktingar berättar om sin situation i Sverige.

3. Syfte och frågeställningar

Vårt syfte är att undersöka hur ugandier upplever processen att söka asyl i Sverige på grund av sin sexuella läggning.

- Hur upplever ugandier som söker asyl i Sverige på grund av sin sexuella läggning bemötandet från Migrationsverket och samhället i övrigt?
- Vilken form av stöd uppger denna grupp asylsökande att de får?
- Hur påverkas deras sexuella läggning, kön, utbildning och kultur processen att söka asyl i Sverige?
- Går det att se hur olika maktordningar samverkar i asylprocessen?

4. Rätten att söka skydd

Enligt FN:s deklaration om mänskliga rättigheter artikel 14 har varje person som utsätts av förföljelse i sitt hemland rätt att söka skydd i ett annat land (Justitiedepartementet & Utrikesdepartementet, 2006, s.6). I FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter står dock inte sexuell läggning uttryckligen med som en diskrimineringsgrund, men kommittén för mänskliga rättigheter inom FN har slagit fast att artikel 26 även innefattar homo- och bisexuella (Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter, hämtad 21/3-2014). I Sverige regleras asylprocessen av Utlänningslagen (SFS 2005: 716). 4kap 1§ i Utlänningslagen är det lagrum som tillämpas vid asylprocessen då flyktingar söker asyl på grund av sin sexuella läggning. Enligt lagen behöver en uppnå vissa kriterier för att anses vara flykting. Första kriteriet är att en befinner sig utanför det land som en är medborgare på grund av rädsla att bli förföljd på grund av sin sexuella läggning, kön, ras, nationalitet, religiösa, politiska uppfattning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Det betyder att det inte är möjligt att söka asyl i hemlandet eller från ett annat land än där en befinner sig.

För att kunna söka asyl ska en inte ha möjlighet att få skydd från staten eller andra myndigheter i ens hemland. Om en är för rädd för att söka om skydd i sitt hemland, på grund av faran för att ens sexuella läggning ska bli känd för andra, så gäller detta också. För att kunna ses som en flykting behöver en alltså befinna sig utanför landet där en annars har sin vanliga vistelseort. Slutligen ska en inte kunna eller inte vilja återvända till det land en kommer ifrån på grund av fruktan för vad som en kan utsättas för då (Migrationsverket, 2014-03-13).

5. Asylprocessen

När en person söker asyl i Sverige går det alltid genom Migrationsverket, den statliga myndighet i Sverige som prövar alla asylsökande. Migrationsverket menar att det för hbt-personer är viktigt att de så tidigt som möjligt berättar om sin sexualitet, och hur deras sexuella läggning hänger ihop med det förtryck de har blivit utsatta för. Ifall staten i hemlandet inte kan erbjuda stöd på grund av att hbt-personer diskrimineras i lagstiftningen behöver den asylsökande förklara hur lagen påverkar personens situation.

Det första steget för den asylsökande är att hen registrerar sig hos ansökningsenheten och där är det viktigt att kunna styrka sin identitet, med exempelvis ett ID eller ett pass. Enligt Migrationsverkets regelverk är det nämligen viktigt för det framtida bifallet/ avslaget att den asylsökande kan bevisa vem hen är. När registreringsblanketten har blivit ifylld intervjuas den asylsökande av Migrationsverkets personal. Ifall det inte existerar några id-handlingar som kan bevisa vem den asylsökande är så skall det, om möjligt, under detta möte lämnas in dokument, som exempelvis vigselbevis, som kan styrka den asylsökandes identitet. Ifall den asylsökande har ett sådant dokument så blir det tillåtet för hen att arbeta under väntetiden för uppehållstillstånd.

Intervjun består av frågor om varför hen har kommit till Sverige, på vilket sätt personen tog sig hit och om vänner och familj. Den asylsökande ska också få information om boende, ekonomi och hälso- och sjukvård av Migrationsverket i samband med intervjun och blir sedan fotograferad och får lämna sina fingeravtryck, för att se om hen är registrerad i något annat europeiskt land. I samband med detta möte får den asylsökande ett LMA- kort som denne bör bära med sig överallt för att visa att hen söker uppehållstillstånd i Sverige, vilket ger rätt till kostnadsfri hälsoundersökning och akut sjukvård (Migrationsverket, 2013).

När ett beslut har fattats kallas den sökande per brev till mottagningsenheten. Under detta möte blir hen informerad om vilket beslut som har fattats och vad det kan komma att innebära för den sökande. Ifall den asylsökande har fått ett nej kan denne så kallat "nöjdförklara sig", det vill säga att den asylsökande inte väljer att överklaga domen utan skriver under den och därmed börja planera sin hemresa. Det är också möjligt att överklaga sitt beslut och då bestämmer Migrationsdomstolen om Migrationsverket har fattat rätt beslut. Då får den sökande hjälp av sitt offentliga biträde. Det går att sedan överklaga Migrationsdomstolens beslut till Migrationsöverdomstolen.

Ifall den asylsökande har fått ett avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd i Sverige så kallas hen till ett avslutande samtal på ett Migrationsverkets kontor. Det går att få hjälp med hemresan av Migrationsverket och information och kontaktuppgifter till organisationer som kan erbjuda stöd när en återvänder. Om den sökande inte lämnar Sverige under denna tid så är det upp till polisen att föra personen ut från landet (Migrationsverket.se, 2014-03-05).

6.0 Tidigare forskning

6.1 Hantering av hbt-flyktingar i Europa

Den vetenskapliga artikeln "Fleeing homophobia" av Jansen & Spijkerboer (2011) handlar om de skillnader som finns emellan de europeiska länderna i hur de hanterar flyktingar som söker asyl i landet på grund av sin sexuella läggning. EU har ett mål att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem. Ett steg i denna riktning är Dublinförordningen som är ett gemensamt system för alla EU-länder. Denna förordning går ut på att en flykting måste söka asyl i det första EU-land hen kommer till. Detta blir problematiskt då det finns stora skillnader i hur de olika länderna hanterar de asylsökandes fall (Jansen & Spijkerboer, 2011).

Enligt Jansen och Spijkerboer (2011) går det att se att flera EU-länder har stereotypa antaganden om hbt-personer då de behandlar hbt-flyktingars fall. Flera beslut som har tagits av EU-länder förlitar sig på att den asylsökande bör ha ett överväldigt sexbegär till någon av samma kön för att kunna ses som homosexuell. Denna snäva bild exkluderar många som anser sig tillhöra hbt, bland annat bisexuella och personer som inte har ett "överväldigande sexuellt begär" (ibid).

De beskriver även hur många EU-länder bryter mot de mänskliga rättigheterna genom att säga till hbt-flyktingar att de kan återvända till sitt ursprungsland eftersom de kan dölja sin sexuella läggning. Detta strider mot den gemensamma flyktingrätten som säger att den som upplever en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin sexuella läggning har rätt till internationellt skydd (ibid).

6.2 Rättslägesanalys om hbt-flyktingar från Uganda i Sverige

RFSL gjorde i juni 2013 en rättslägesanalys av de domslut som har gjorts då hbt-flyktingar från Uganda sökt asyl i Sverige på grund av sin sexuella läggning (RFSL, 2013). Denna rättslägesanalys utgår från 58 ärenden perioden januari 2010 till april 2013. Syftet med analysen var att göra en sammanställning av ärenden där ugandiska hbt-flyktingar sökt asyl i Sverige och även att kommentera och analysera på vilket sätt besluten i ärendena motiveras.

I analysen framkommer att Migrationsverkets och Migrationsdomstolarnas avslag grundas i bedömningen att flyktingen inte är trovärdig. Orsaker till trovärdighetsbedömningen kan variera från fall till fall. När personen har fått bifall gäller det motsatta, alltså att personen bedömts som trovärdig. I varje ärende i Migrationsdomstolen bestäms domen utifrån ett majoritetsbeslut av tre nämndemän och en rådman. I de flesta fall var dessa eniga, men i 11 av dessa 58 fall hade nämndemännen eller rådmannen skiljaktiga åsikter (ibid). På så sätt kan det tolkas som att dessa fall kan vara svåra att bedöma.

Därefter beskrivs olika typer av problem som ofta uppstår i sådana här utredningar. Det första problemet många ofta stöter på i sin asylansökan är när den sökande behöver bevisa sin identitet och sitt medborgarskap i det land hen kommer ifrån. Många av de asylsökande har inte någon identitetshandling eller pass att visa upp. Detta kan bero på att de aldrig har haft något pass när de bott i Uganda och att de kom till Sverige med hjälp av en flyktingsmugglare (ibid). Efter det här kommer ofta ett nytt problem i ansökan. Detta gäller då att kunna bevisa att en har varit utsatt för förföljelse eller annan grov kränkning just på grund av sin sexualitet. Det är sällan det finns ett skriftligt bevis som den asylsökande kan använda sig av. Personen behöver därför berätta om sin situation och sina tidigare upplevelser. Denna historia kommer sedan bedömas om den verkar trovärdig. De mest förekommande argumenten då historien inte upplevs som trolig är hur personens

sexuella läggning blev upptäckt av omgivningen (ibid)

Rättsanalysen visar att domstolarna har förstått och accepterat att det är väldigt farligt att leva i Uganda med en annan sexuell läggning än heterosexualitet. Detta används dock i många fall emot den asylsökande. Det gäller då den klagande berättar sin historia och det inte bedöms som sannolikt att en hbt-person i Uganda kan ta sådana risker. Ett exempel är då en man berättar att han hade sex med sin pojkvän under en släktfest i ett olåst rum. Mannen berättar att båda två var berusade och därför inte tänkte på att de borde låsa dörren. Dock ansågs detta som osannolikt att ta en sådan risk som homosexuell i Uganda. Därför ansågs personens historia inte sannolik eller trovärdig (ibid).

6.3 Flyktingars berättelse om asylprocessen i Sverige

År 2011 gjorde Åsa Andersen en kvalitativ studie kring hur flyktingar i Sverige upplevde asylprocessen. I denna studie undersökte hon med hjälp av intervjuer hur fem asylsökande flyktingar har uppfattat sin asylprocess. Hon undersökte även hur flyktingarnas syn på sig själva och sin identitet påverkades under tiden då de sökte asyl. Ingen av de intervjuade sökte asyl på grund av sin sexuella läggning och ingen var ursprungligen från Uganda, men studien är av relevans för att förstå processen att vara asylsökande. Intervjupersonerna upplevelse av asylprocessen handlar om ovisshet, att känna sig mistrodd och om en stor maktlöshet. Här beskrivs hur asylprocessen påverkar de intervjuades syn på sin identitet och självbild. De har ofta väldigt svårt att reflektera över sig själva och sin identitet då de istället uppslukas av en stor ovisshet över sin livssituation. Denna ovisshet infinner sig då flyktingen under lång tid tvingas vänta på att få ett beslut på sin asylförfrågan. Synen på sin livssituation och synen på sig själv blir väldigt osäker och detta kan i sin tur leda till psykisk ohälsa så som posttraumatisk stressyndrom. De intervjuade i denna studie hade väntat i flera år på att få ett beslut i sin asylansökan och några lever nu gömda i Sverige (Andersen, 2011).

7.0.0 Teoretiska perspektiv

7.1.0 Intersektionalitet

Vi har valt att ha ett genomgående intersektionellt perspektiv i vår uppsats. I en intersektionell analys försöker en finna hur olika maktstrukturer samverkar med varandra och hur dessa strukturer ofta är tydligast utifrån en övergripande eller strukturell nivå men samtidigt ses om en integrerad del av vår vardag. För att beskriva olika maktstrukturer i samhället använder en sig av olika kategorier, till exempel kön, klass, etnicitet och sexualitet. Med det intersektionella perspektivet menar en att de här olika maktstrukturerna samexisterar, dock kan betydelsen av de olika kategorierna variera beroende på vilket sammanhang en befinner sig i. Utifrån en intersektionell analys kan en se hur exempelvis kön styr mest i ett sammanhang medan klass kan i en annan kontext vara den dominerande maktstrukturen. Samtidigt så är alla maktstrukturer beroende av varandra. Mattsson (2011) hänvisar till McClintock (1995) som beskriver hur dessa kategorier skapas ”i och genom varandra”. Det är därför viktigt att belysa dessa hur olika maktstrukturer samverkar istället för att bara fokusera på en kategori för att på så sätt få helhetsbild av hur ojämlikhet i samhället konstrueras (Mattsson, 2011).

Genom att använda sig av ett par intersektionella glasögon kan en genomföra en analys av en text utifrån en mängd maktstrukturer som påverkar varandra. Vi anser att detta perspektiv passar bra till vår studie för att förklara de olika maktstrukturer som samverkar i en asylprocess då vi önskar ge en mer mångfacetterad bild av hur asylprocessen fungerar och upplevs. I vår studie har vi valt att göra våra intersektionella analys utifrån begreppen kön, heteronormativitet, sociala normer, postkolonialism och Bourdieus kapitalteori och klass och i de följande styckena fördjupar vi oss inom dessa olika teoretiska utgångspunkter.

7.1.1 Kön

Vi har i vår studie valt att använda oss av begreppet kön istället för genus och utgår då från Butlers teori om hur både kön och genus är sociala konstruktioner (Mattsson, 2011). Kön är något som innefattar och upprätthåller föreställningar om kvinnor och män som någonting biologiskt och naturgivet. Dessa föreställningar genomsyras av ett könsmaktssystem mellan kvinnor och män då kvinnor tillskrivs egenskaper som är underordnade männens och den heterosexuella kärleken ses som den naturliga (Mattsson, 2011). Konstruktionen av kön reproduceras genom samspel, alltså i hur vi bemöter varandra (Conell, 2002).

Både män och kvinnor påverkas kontinuerligt av det könsmaktssystem som finns. Conell (2002) talar om hur kvinnor framställs som passiva vilket är en stereotyp framställning av kvinnor. Enligt Conell (2002) tjänar män på att det finns en könsmaksordning i samhället då föreställningen om män som överordnade kvinnor gör att de får fördelar. Conell (2002) påstår dock att könsmaksordningen även kan påverka män negativt, eftersom den heterosexuella kärleken ses som den naturliga så drabbar det de homo- och bisexuella männen negativt (Conell, 2002).

7.1.2 Sexualitet och heteronormativitet

Sexualitet kan ses utifrån ett socialkonstruktivistisk synsätt och handlar då exempelvis om hur sexualitet uppfattas och konstrueras i människors samspel med varandra. Innebörden av sexualitet kan därför ändras över tid och plats då den är kontextberoende. Att definiera heterosexualitet som sex för njutning med någon av det motsatta könet ansågs runt sekelskiftet 1900 som något negativt eftersom sex skulle handla om reproduktion (Mattsson, 2011). Idag kan vi se att definitionen av

heterosexualitet är att bara vara attraherad av det motsatta könet, den har alltså ändrats över tid. I det forntida Grekland ansågs homosexualitet mellan män vara någonting fint och eftertraktansvärt då kvinnor ansågs vara mycket mindre värda än män (Endsjø, 2011). I kristendomens början fanns det bland annat stränga förbud mot menstruationssex och sex mellan män (ibid). Brott mot dessa förbud straffades med döden men idag har dessa olika former av sex blivit legaliserade på flera håll runt om i världen. Hotet mot dem som utövar samkönat sexuellt umgänge har dock kvarstått i olika former som fängelse, uteslutning ur familjen och i vissa fall dödsstraff. I dagens samhälle kan vi tydligt urskilja en stark homofobi på många håll, alltså en avsky mot personer av homosexuell läggning.

Enligt Endsjø (2011) stärker den anti-homosexuella rörelsen i Uganda sin identitet som grupp då den förföljer homo- och bisexuella och transpersoner och framställer dem som ondsinta och demoniska för att rättfärdiga sina trakasserier. Den anti-homosexuella rörelsen skapar genom sitt hat mot hbt-personer en gemenskap bland sina anhängare. Endsjø (2011) menar att denna gemenskap kan upplevas som befriande för ett folk som då kan lägga andra oenigheter åt sidan.

Ambjörnsson (2006) menar att heterosexualitet är den sexualitet som synliggörs och tas för given. Detta går inte minst att applicera på situationen i Uganda. Homosexualitet är någonting som oftast inte diskuteras eftersom den heterosexuella attraktionen och kärleken tas för det naturliga. När homosexualitet kommer på tal handlar det främst om samkönat sex och sällan om kärleksrelationer.

Som vi kan se är en stark social norm den så kallade "heteronormen", då människor förväntas vara attraherade av det motsatta könet. Enligt Foucault är den sexualitet som anses vara en del av den "normala" något som måste regleras och kontrolleras vilket innebär att heterosexualitet blir en beteendemall att leva upp till (Mattson, 2011). Då ett land använder sig av straff mot samkönat sex försöker det heteronormativa samhället på så sätt reglera vad som ses som "onormalt". Den form av sexuell relation du har/ inte har påverkar alltså din situation i samhället. Eftersom heterosexualitet värderas högst så finns det en maktstruktur och hierarki i förhållande till andra sexualiteter. Utifrån denna makt regleras hur pass öppen en kan vara med sin sexualitet och vem eller vilka en har en relation med då den heterosexuella parrelationen är den som får visas och uttryckas. Ett heteronormativt samhälle påverkar därför ett lands lagar, politik och det sociala arbetets struktur.

De som inte är en del av den heterosexuella normen blir tvungna att antingen dölja sin sexualitet eller ständigt "komma ut" i olika sammanhang, eftersom normen antar att alla är heterosexuella om ingen säger emot. Att komma ut innebär att klargöra för andra att en inte är heterosexuell, utan attraheras av personer av samma kön (eller av båda könen). Att vara för öppen om sin sexuella läggning kan dock resultera i att folk känner sig provocerade eftersom det stör den heteronormativa ordningen (Mattson, 2011).

7.1.3 Sociala normer

Normer är sociala på grund av att de upprätthålls av människor och deras samspel. De talar om för oss hur vi bör bete oss, vad vi ska göra och vad vi ska känna och tänka. Normerna har makt att definiera vad som är viktigt (Martinsson, Remiers & Reingarde, 2007). Sociala normer är ett genomgående tema i hela teoriavsnittet då vi fokuserar på människors samspel.

Vi använder oss av norm som ett begrepp i vår resultatanalys för att visa på hur ens kulturella ursprung hänger ihop med ens förståelse av situationer och händelser (Martinsson, Remiers et al. 2007). Bromesth (2010) menar att bryta mot den kulturella normen innebär att en måste försvara sig eller anpassa sig till den. Att använda sig av norm som begrepp innebär därför att en kan studera maktrelationerna mellan den som styr normen och den som behöver anpassa sig till den (Martinsson, Remiers & Reingarde, 2007).

7.1.4 Postkolonial teori

Det finns en uppfattning om att väst är mer tillåtande i sin syn på människor. Denna uppfattning kan bland annat innebära att människor av icke-västerländskt ursprung skulle ha en dålig kvinnoyn och vara homofobiska (Darj, 2010). Martinsson, Reimers och Reingarde menar att detta bidrar till att problemet med homofobi och kvinnoförnedring alltid ligger hos ”de andra”, att det blir till deras problem och inte vårt.

Enligt Mattsson (2011) är begreppet postkolonialism en teoretisk inriktning som är av betydelse när det kommer till frågor om etnicitet. Detta forskningsfält kopplar etnicitet till globalisering, kolonialism och sociala och kulturella processer. Hon hänvisar till sociologerna Eriksson, Thörn och Eriksson-Baaz (1999) som beskriver hur postkolonialismen fokuserar på hur identiteter skapas i det globaliserade samhället. De beskriver även hur stereotyper utifrån rasismen konstrueras och upprätthålls i samhället. Den postkoloniala teoretiska inriktningen är där med intresserad av att undersöka hur den globaliserade världen fortfarande styrs av den tidigare kolonialismen (Mattsson, 2011).

Mattsson (2011) skriver att denna teori kan förklaras utifrån två utgångspunkter. Den ena handlar om att kolonialismen inte är något som bara hände förr i tiden i kolonialiserade länder som utsattes för förtryck och exploatering. Kolonialiseringen är även något som hände i kolonialiserande länder i väst. Kulturen i västerländska länder kom att bli starkt präglad av deras ekonomiska utnyttjande av sina kolonier. Kulturen speglade sig i sina kolonier för att utveckla och upprätthålla en föreställning om överordningen hos det egna landets kultur. Den andra utgångspunkten handlar om att kolonialismen inte är något som är över. Kolonialismen präglar vårt samhälle även idag. Väst fortsätter att utnyttja och exploatera fattigare länder. I stora delar av världen ses den västerländska kulturen som norm och fortsätter att vara dominerande (ibid).

Teoretiskt kan det postkoloniala forskningsfältet ses utifrån två inriktningar. Den ena är poststrukturalistisk. Mattsson (2011) hänvisar till Eriksson, Eriksson-Baaz och Thörn (1999) som förklarar att denna inriktning fokuserar på språkets betydelse i det postkoloniala perspektivet. Där skapas kategoriella motsatspar (dikotomier) som innefattar under- respektive överordning. I och med denna användning av språket har kolonialismen skapat och upprätthållit makten mellan sig och de kolonialiserade länderna.

Den andra inriktningen i den postkoloniala forskningen är psykodynamisk. Den fokuserar på hur identiteten skapas i det globala samhället genom kolonialismen. Ett centralt begrepp är *de Andra*. Identiteten konstrueras i spegling av andra människor, stereotyper och kulturella representationer. Denna inriktning analyserar hur synen på identitet, nation och kultur kan kopplas till kolonialismen. Det kopplas i sin tur till den stereotypa bilden att länderna i väst ses som överordnade och att de tidigare kolonialiserade länder ses som underordnade, alltså som *den Andre*. Utifrån den postkoloniala inriktningen kan en förklara hur den kulturellt stereotypa rollen av bland annat invandrare har betydelse för hur de västerländska samhällena framstår som det mest välutvecklade (Mattsson, 2011).

7.1.5 Kapitalteori och klass

Teorin om olika slag av kapital i samhället utvecklades av den franske sociologen Pierre Bourdieu (Mattsson, 2011). Han menar att ens klasstillhörighet påverkas av fyra olika faktorer som han kallar kapital. Bourdieu argumenterar för att det finns socialt, ekonomiskt, kulturellt och symboliskt kapital.

Det sociala kapitalet styrs av ens sociala kontaktnät. Det består av exempelvis vänner, familj, bekantskaper eller övriga kontakter. Detta kapital kan komma till användning ifall en söker efter arbete. Att ha många kontakter kan exempelvis innebära att en har lättare att komma in på arbetsmarknaden. Det ekonomiska kapitalet utgörs av ens ekonomiska och materiella tillgångar. Att ha en god inkomst och bra boende kan räknas som ett gott ekonomiskt kapital. Kulturellt kapital syftar på tillgång till utbildning, kunskap om finkultur, språkkunskaper och ett sätt att uttrycka sig. Att ha en lång utbildning och kunna uttrycka sig akademiskt är exempel på kulturellt kapital. Det fjärde och sista kapitalet Bourdieu talar om är symboliskt kapital (Mattson, 2011). Det innebär bland annat social status och prestige. Det symboliska kapitalet finns inom de andra kapitalen då det är möjligt att ha bra social status på grund av exempelvis stort socialt kontaktnät, ekonomiska tillgångar eller utbildning. Det symboliska kapitalet är kontextbundet. Det innebär att ens sociala status inom de olika kapitalen kan förändras beroende på vilken miljö en befinner sig i (Mattsson, 2011). Med hjälp av kapitalteori undersöker vi hur denna förändring av social status påverkar våra informanter. Vi vill även studera på vilket sätt deras övriga kapital förändras när de kommer till Sverige.

Klassteorier koncentrerar sig på maktrelationer och rangordning mellan samhällsgrupper. Att ett samhälle har klasser innebär att det finns en struktur byggd på olika gruppers och personers tillgångar och möjligheter, beroende på vilken status och position de har till arbetsmarknaden och hur deras ägande ser ut. Klass är någonting vi upplever att vi tillhör. Denna tillhörighet tillskrivs olika egenskaper, ens klass blir därför en del av ens identitet. Samtidigt som vår klasstillhörighet är någonting vi tillskriver oss själva så är det också även en tillhörighet vi tilldelas av samhället (Mattsson, 2011). I samhället definieras vi utifrån en särskild klass som är baserad på bland annat inkomst, utbildning och politiskt inflytande.

Klass är i hög grad något materiellt, men kan också ses från ett socialkonstruktionistiskt perspektiv. Det innebär att klass ses som en konstruktion skapad av människan. Det är människan som upprätthåller stereotypa föreställningar om olika grupper av människor vilka då ses som tillhörande olika klasser. Grupper i samhället kommer därför att ses på olika sätt och inta olika roller. Vissa antar en överordnad roll på grund av de egenskaper deras klass tillskrivs, medan andra får en underordnad roll i samhället.

Vad som är intressant med just klassperspektivet är hur en individ kan tillskrivas en klass ofrivilligt. Att fly från ett land i Östafrika till ett land i väst kan därmed resultera i en klassresa. Vi har undersökt hur flykten från ett land påverkar ens klasstillhörighet, exempelvis genom att undersöka hur informanternas kapital förändras och/eller kommer till användning under asylprocessen.

8.0 Metod

Den här studien är gjord utifrån en kvalitativ metod då denna är lämpligast för att hämta unik och personlig information om hur asylprocessen kan upplevas av homosexuella flyktingar i Sverige (Bryman, 2011). Denna studies syfte är att betona informanternas egna åsikter och reflektioner kring sina egna upplevelser av asylprocessen.

Vår metod kan ses som abduktiv. Denna metod är en kombination av deduktiv och induktiv metod. En deduktiv metod innebär att en använder sig av en befintlig teori eller allmänna principer för att sedan dra slutsatser. Med en induktiv metod studeras först resultatet utan någon teoretisk förankring. Sedan formulerar forskaren ett teoretiskt perspektiv. Att använda sig av en abduktiv metod innebär att en kan ha en hypotes eller en teori innan insamling av det empiriska materialet sker. Därefter kan denna ursprungliga teori eller hypotes utvecklas eller utvidgas så att den blir mer generell (Patel & Davidson, 2001).

Insamlingen av data har fått vara med och styra hur vi tillämpat intersektionalitet. Som exempel kan nämnas att vi ställde öppna frågor. Vi har alltså inte styrt vår insamling av empiri strikt utifrån teorin. Vi har snarare använt empirin för att sedan se hur den kan gå att koppla till olika typer av maktstrukturer och på så sätt se resultatet ur ett intersektionalitetsperspektiv.

8.1 Tolkande reflexiv intervjustudie

I denna studie har vi ställt varandra frågor och hållit igång vår reflektion och även ifrågasatt våra egna tolkningar. Enligt Thomsson (2011) så tolkar vi samtidigt vad intervjupersonen säger när vi genomför en intervju, och denna tolkning sker ofta instinktivt hos intervjuaren. När en använder sig av en reflexiv intervjustudie är det därför viktigt att ifrågasätta sina egna tolkningar. Thomsson (2011) menar att det är bland annat ens egna person, den kontext en befinner sig i, samtalet och normer som påverkar samtalet i en intervju. Eftersom intervjuaren då är med och skapar information i undersökningen så är det viktigt att hen ifrågasätter sin roll i arbetet. På så sätt har vi varit kritiska mot oss själva under arbetet med denna uppsats.

Thomsson (2011) menar att intervjuaren ska reflektera istället för att acceptera och menar med det att det ständigt pågår en reflektion hos intervjuaren både före, under och efter intervjuerna. Istället för att acceptera ett svar som en sanning så väljer intervjuaren att ständigt ifrågasätta det material som hen har samlat in. Hen tolkar sitt material utifrån särskilda ramar, till exempel samhälle, språk, kultur och tid. Det är viktigt för intervjuaren att vara medveten om dessa ramar för att på så sätt inte låta någon av dem dominera under insamlingen av materialet. En del av intervjuarens ständiga reflektion är att under intervjutillfället kunna tänka och förhålla sig till både sin egen och deltagarnas sociala position och hur den kan påverka de tolkningar som sker av materialet.

8.2 Datainsamling

Vi valde att använda oss av semi-strukturerade intervjuer utifrån vårt syfte och frågeställningar för att vi ville få fram respondenternas unika perspektiv på asylprocessen. Genom att använda sig av semi-strukturerade intervjuer så följer en ett mer öppet frågeschema och det ger respondenterna en möjlighet att svara mer fritt på de frågor som ställs. Vi följde då upp deras personliga svar med följdfrågor.

8.3.0 Urval och tillvägagångsätt

Då vi sökte efter intervjupersoner var urvalskriteriet att de skulle vara flyktingar från Uganda som har sökt eller söker asyl i Sverige på grund av hbt-skäl. Det betyder att det inte spelade någon roll ifall intervjupersonen skulle vara i processen att få uppehållstillstånd eller om hen redan hade fått det. För att hitta respondenter som passade in på studiens kriterier tog vi därför kontakt med organisationer som arbetade med flykting- och hbt-personers rättigheter, såsom RFSL, asylkommittéer och kyrkor med stödverksamheter för flyktingar. Andra organisationer som vi kontaktade var Ingen Människa är Illegal och Göteborgs Rättighetscenter.

Vi hade svårigheter att finna respondenter som vill ställa upp på en intervju då alla som blev kontaktade genom RFSL tackade nej till att bli intervjuade. I kontakten med de andra organisationerna var det antingen ingen som tackade ja till en intervju eller så fanns ingen som uppfyllde våra kriterier. Det var genom en kyrka som vi sedan fick kontakt med de personer som deltog i vår studie.

Vi använde oss av ett så kallat snöbollsurval, vilket innebar att vi hade en kontaktperson i kyrkan som hjälpte oss att få informanter till studien (Bryman, 2011). Fyra intervjuer genomfördes med personer från Uganda, varav två var kvinnor och två var män. De var bosatta i småstäder i Sverige och befann sig inom åldersspannet 26-40 år. Tre av dem hade fått uppehållstillstånd i Sverige, medan den fjärde hade fått avslag på sin ansökan men var i processen att överklaga det beslutet. Samtliga respondenter hade barn som bor i Uganda och tre av dem har levt i heterosexuella relationer. De kom till Sverige 2011-2012 och alla har någon form av utbildning, men längden på utbildningen varierade stort mellan dem. Informanterna berättade att de var homosexuella och hade blivit hotade i Uganda på grund av sin sexualitet.

8.3.1 Arbetsfördelning

Under arbetets gång har vi strävat efter att arbeta tillsammans. Det har inneburit att vi har samlat in material samt bearbetat det ihop. Det har underlättat vår arbetsprocess i och med att vi har ständigt varit uppdaterade om varandras åsikter och fört en dialog utifrån dem. Under transkriberingen av intervjuerna har vi befunnit oss i samma rum och skrivit ner två intervjuer var. Efteråt har vi gått igenom intervjutexterna tillsammans. Därefter har vi formulerat texten tillsammans, förutom avsnitten ”asylprocessen” och ”tidigare forskning”, för att få en kontinuitet.

8.3.2 Litteratursökning

I början av vårt arbete samlade vi in litteratur genom sökningar på LIBRIS, GUNDA, Google Scholar, Google och SUMMON. Vi använde oss av sökord såsom ”asylum seekers”, ”LGBT Uganda” och ”homosexuella flyktingar”. Den litteratur vi främst har haft användning för hittade vi genom Google Scholar och LIBRIS, samt genom elektroniska publikationer på Internet som exempelvis RFSL, Landguiden och utrikesdepartementets hemsidor. Under det första handledarmötet fick vi tips på användbar litteratur som vi sedan har använt oss av i vårt teoriavsnitt.

8.4.0 Intervjuernas genomförande

8.4.1 Förberedelser

Vi hade innan intervjuernas genomförande skickat ut ett följebrev till alla respondenter. I det beskrev vi studiens syfte och informerade dem om deras rättigheter som informanter i studien. Innan intervjun inledde vi med en orientering då vi introducerade oss själva och studiens syfte (Kvale och Brinkmann, 2009). En annan del av orienteringen informanterna blev underrättade om deras rätt att dra sig ur om de ångrade sitt deltagande i intervjun. Vi gav då respondenten en kopia av följebrevet vilket gjorde att hen hade möjlighet att kolla igenom brevet i vår närvaro och vi kunde svara på eventuella frågor om intervjun.

8.4.2 Miljö

Vi intervjuade två av respondenterna i en kyrka, medan vi intervjuade de andra två hemma hos en av respondenterna. Det är viktigt att tänka på i vilken miljö en intervjuar eftersom kontexten kan ha en inverkan på respondentens och intervjuarens beteende (Trost, 2011). Bryman (2011) menar att kvalitativ forskning som sker i flera miljöer har en fördel ifall en vill förstå hur kontexten påverkar de medverkandes beteenden. Vi ansåg att det skulle skapa ett tryggare klimat för respondenterna eftersom vi befann oss i deras miljöer. Under ett av intervjutillfällena var en annan respondent i samma bostad som informanten som blev intervjuad. Vi bedömde dock att detta inte hade någon påverkan på intervjun i sig (se 8.8 Etik). Detta eftersom personen då befann sig i ett enskilt rum och troligtvis inte hörde samtalet.

Vi intervjuade två av våra respondenter i en kyrka på grund av att den person som hjälpte oss i kontakten med respondenterna arbetade där och respondenterna hade sökt sig till kyrkan eftersom asylkommittén ordnade rådgivning där i samarbete med kyrkan. Respondenterna brukade komma till den kyrkan och var bekväma i den miljön. Vi satt då i ett enskilt rum i kyrkan. Vi som är författare till denna studie är också vana vid miljön. Thomsson (2011) menar att hemmamiljön kan bidra till en mer avslappnad stämning än en neutral sådan.

8.4.3 Inspelning

Vi frågade om vi fick spela in intervjuerna och de fick veta att vår avsikt var att lyssna på intervjuerna, skriva ner dem och sedan radera ljudfilerna. Bryman (2011) menar att under en intervju kan inspelningsutrustningen oroa undersökningspersonen. De gav oss dock sitt godkännande till att bli inspelade innan intervjun började. En fördel med att spela in är att intervjuaren ges möjlighet att fokusera på vad informanten säger och intervjuens dynamik istället för att fokusera på att föra anteckningar (Kvale och Brinkmann, 2009). Inspelningen fångar även upp information som intervjuaren annars kan gå miste om, såsom ordval och tonfall (ibid).

8.4.4 Frågeschema

Bryman (2011) menar att det är viktigt att frågorna i intervjuguiden inte är för specifika eftersom det kan motverka nya idéer och alternativa perspektiv som annars kan uppstå under intervjuens gång. Frågorna i intervjuguiden handlade om teman som utgick utifrån studiens syfte, de var ”individuella upplevelser av situationen i Uganda”, ”ankomsten till Sverige” och ”asylprocessen”. Teman kan enligt Bryman (2011) ändra ordningsföljd beroende på vad intervjupersonen säger, och fungerar därför bara som riktlinjer i intervjun. Vi tillämpade detta förhållningssätt under våra intervjuer.

8.4.5 Slutet på intervjun

När vi upplevde att informanterna kände sig färdiga och vi inte hade fler frågor avrundade vi intervjun. Vi berättade att vi inte hade fler frågor och undrade om respondenten ville tillägga något. Om hen inte hade det så stängde vi av bandspelaren. Ibland kom då mer information från informanten. Vi har dock valt att inte använda oss av den informationen då intervjun var officiellt slut när bandspelaren stängdes av. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) kan användningen av information som kommer efter att intervjun officiellt avslutats och inspelningen stängts av uppfattas som oetisk. Kvale och Brinkmann (2009) skriver om att respondenter kan känna sig trötta och oroliga efter en intervju, då den kan ha tagit lång tid och de kan ha berättat om känslofyllda och personliga upplevelser. Vi tyckte oss efter intervjuns slut uppfatta detta hos vissa informanter och de ställde oss frågor om hur vi skulle använda oss av deras svar i vår studie. Vissa informanter ville också försäkra sig igen att de skulle få vara anonyma, vilket vi bekräftade. Kvale och Brinkmann (2009) har anvisningar som vi följde om hur en kan bemöta intervjupersoners eventuella orolighet efter en intervju. Vi gav respondenterna information om att vi inte skulle använda oss av för känsliga och personliga uppgifter.

8.5 Validitet

Vi har i vår studie aktivt återkopplat vårt resultat med uppsatsens syfte. På så sätt har vi strävat efter att vår studie ska ha en god validitet och god giltighet. Begreppet validitet handlar om att studera det som en har tänkt sig att studera. Kvale (2009) tolkar begreppet validitet som en hantverksskicklighet som består i forskarens förmåga, i att ifrågasätta, kontrollera och teoretiskt tyda sina resultat.

Genom att vi återkopplat till syfte och frågeställningar när vi skrev vårt arbete minskade vi risken att sväva ifrån syftet med studien (Thomsson, 2010). Vi använde oss av öppna frågor i våra intervjuer och på så sätt har respondenten kunnat påverka och forma åt vilket håll hen ville att intervjun skulle gå. Eftersom vi ställde öppna frågor så fanns det dock en risk att respondenterna inte gav oss den information vi förväntat oss. Vi använde oss då av mer specifika frågor i slutet av intervjun om vi upplevde att vi inte hade berört vissa teman ordentligt.

8.6 Reliabilitet

Begreppet reliabilitet innebär att en försöker eftersträva att resultatet av undersökningen blir detsamma oavsett vem som har gjort undersökningen (Bryman, 2011). En studie har alltså hög reliabilitet om undersökningen skulle göras om på liknande sätt efteråt och då få samma resultat som den ursprungliga studien (Thurén, 2007). Detta är dock aldrig möjligt att uppnå i kvalitativa intervjuer.

Enligt Kvale (2009) beskrivs kunskapsproduktionen i en kvalitativ intervjustudie som intersubjektiv och social. Kunskapen skapas genom intervjuaren och intervjupersonen. På så sätt påverkar den eller de som intervjuar också en del av den kunskap som skapas i studien. Det är därför inte relevant i en kvalitativ intervjustudie att sträva efter att studien ska ha hög reliabilitet eftersom resultatet i en kvalitativ studie är unikt. Det som kan stärka reliabiliteten i kvalitativa studier som denna är att flera läsare är inblandade. Vi transkriberade intervjuerna själva, analyserade och diskuterade dem tillsammans. Inspelningen minskade risken för eventuella missförstånd och underlättade transkriberingen (Bryman, 2011).

8.7 Generalisering

I vår studie har vi intervjuat fyra personer vilket är ett lågt antal respondenter. Det finns betydelsefull information i denna studie när det kommer till att förstå hur homosexuella flyktingar kan uppleva sin situation att söka asyl i Sverige under en viss period. Eftersom detta är en kvalitativ studie har vi inte sökt finna slutsatser som skulle kunna vara generella för andra homosexuella flyktingar. Resultatet blir därför unikt för vår uppsats.

Om en studie är generaliserbar innebär det att studiens resultat kan överföras på andra grupper och situationer. Enligt Bryman (2011) så är det enligt flera forskare svårt att generalisera kvalitativa studiers resultat eftersom ett lågt antal respondenters åsikter inte kan vara representativa för andra fall.

8.8 Etik

Vi skickade ut ett följebrev till dem vi skulle intervjuas (se bilaga 1). Där beskrev vi oss själva, vår bakgrund i Uganda och vår uppsats syfte. Innan intervjun gick vi igenom att den är baserad på ett frivilligt deltagande, och att det därför var helt i sin ordning att inte svara på vissa frågor eller att avbryta intervjun. De intervjuade hade rätt att vara anonyma. Vi skulle i studien inte nämna deras riktiga namn, bostadsort, hemstad eller annat som kunde göra att det går att identifiera dem i uppsatsen. Vi intervjuade på engelska, men respondenternas engelskakunskaper var varierande. Vi var därför förberedda på att även om språkkunskaperna brast så hade våra intervjupersoner betydelsefull information och intervjun fick ta längre tid om det behövdes för att klargöra vad respondenterna avsåg att förmedla.

Om det hände att intervjupersonen inte kunde berätta om vissa situationer på grund av att orden inte räckte till så var detta okej. Ifall vi inte hade respekterat detta så hade det kunnat bli för ansträngt för informanten. Den intervjuade måste få känna att den bidrar med någonting viktigt till studien, men det ska aldrig tvingas fram. Det är vår skyldighet som forskande att få de intervjuade att känna att de bidrar med någonting betydelsefullt för vår undersökning (Thomsson, 2011).

Vi behövde ha insikt i förtrycket av minoritetsgrupper som sker både i Uganda och i Sverige och kunna förhålla oss till detta under intervjun. I Sverige har de varit en del av gruppen asylsökande, vilket även det är en minoritetsgrupp som utsätts för förtryck. En av respondenterna sökte dessutom fortfarande uppehållstillstånd.

Det var viktigt under intervjun att vi erbjöd dem utrymme för att uttrycka sina egna berättelser, för att de på så sätt inte skulle förmedla sanningar som kom "uppifrån" då vi var i en maktposition som universitetsstudierande och uppvuxna i Sverige. Vi eftersträvade därför att undvika att vår bild av situationen i Uganda skulle påverka intervjupersonernas perspektiv på ämnet. Enligt Thomsson (2011) ska intervjuarnas maktposition inte påverka respondenternas berättelse i intervjun.

En av våra respondenter hade god kännedom om en av oss via den person som hjälpte oss att få kontakt med våra informanter. Detta kan ha påverkat intervjun med denna respondent och vår tolkning av intervjun. De andra respondenterna lärde vi känna på plats.

I tidigare forskning finns det få studier där asylsökande får sin röst hörd, vi har därför valt att inte översätta informanternas intervjuer och vi använder oss av engelska citat i resultatdelen. Vi anser att det gynnar informanternas röst då vi inte översätter till svenska utan vi låter dem med deras egna ord komma till tals.

8.9 Kritik av metod

Vi använde oss av ett snöbollsurval och intervjuade endast fyra personer. Vi är därför medvetna om att deras åsikter troligtvis inte är representativa för alla asylsökande homosexuella ugandier i Sverige. Våra respondenters åldersspann och kön har dock gett oss exempel på variationer av upplevelser. Bryman (2009) hänvisar till Beckers (1963) som beskriver att ett snöbollsurval aldrig kan vara slumpmässigt. Bryman (2009) menar att det inte alltid finns en möjlighet till att göra en urvalsram från en population och därefter ett stickprov av denna population. På så sätt blir därför det enda alternativet att göra ett snöbollsurval. På grund av uppenbara etiska skäl förs det inte någon statistik över eller registrering av personer från Uganda som sökt eller söker asyl i Sverige på grund av sin sexuella läggning. Andra former av metoder så som fokusgruppsintervjuer bedömde vi var olämpligt på grund av ämnets känsliga karaktär i denna studie.

8.10 Analysmetod

Det första steget i bearbetning av vårt material gjordes vid transkriberingen av vår data vilket gav oss en första helhetsbild. När vi sedan bearbetade vår data använde vi oss av en systematisk analysmetod vilket innebär att först har vi genomfört en lodrät analys av våra intervjuer och sedan en vågrät analys. Den lodräta analysen ser intervjun som ett eget verk och analyseras därför för sig (Thomsson, 2010). I dessa läsningar har vi använt oss av ett intersektionellt perspektiv för att se hur olika maktordningar samverkar i berättelserna. Utifrån det intersektionella perspektivet använde vi oss av olika teoretiska begrepp för att se hur de hänger ihop och påverkar varandra. De teoretiska perspektiv vi utgått från har varit kön, postkolonialism, normer och kapital. Vi har även sett närmare på klass och utbildning.

Efter den lodräta analysen gick vi över till den vågräta. Enligt Thomsson (2010) innebär en vågrät analys att analysera fenomen och frågor emellan de olika intervjuerna. Under denna process letade vi efter teman som var återkommande i flera av intervjuerna. Dessa teman sorteras och blir till en kod (Thomsson, 2010). Det är utifrån de teman vi funnit som vi har fått en struktur till vårt resultat.

9.0.0 Resultat och analys

Vi redovisar här resultat och analys av vår undersökning. Vi har valt att dela in framställningen i teman med koppling till vårt val av teori. Temaerna är misstänkliggjord, att känna sig kränkt, tolkningar av skäligen levnadsnivå, att leva gömd, resurser, vägen till integration samt kulturskillnader.

Vi har enbart lagt fokus på de asylsökandes perspektiv på asylprocessen i vår studie och har inte haft möjlighet att dubbelkolla vissa uttalanden som informanterna har gjort om Migrationsverket vilket gör oss medvetna om att detta bara ger den ena parten i asylprocessen en röst.

9.1.0 Misstänkliggjord

Samtliga informanter kände att de hade blivit misstänkliggjorda av Migrationsverket. Detta innebar att deras berättelse om situationen i Uganda länge inte hade ansetts vara trovärdig. Vi kommer att titta närmare på hur detta kan tyda på att handläggare på Migrationsverket bland annat inte har tillräcklig kunskap om andra kulturer.

9.1.1 Krav på ID

Samtliga intervjupersoner beskrev att de hade upplevt problem då de blev ombudade av Migrationsverket att bevisa sin identitet, vilket RFSL (2013) beskriver i sin rapport att flera asylsökande uppgett. Informanterna hade nämligen blivit tillsagda av Migrationsverket att visa upp ett pass eller ID som de kunde bevisa sin identitet med. Tre av informanterna kom till Sverige med ett ugandiskt ID-kort och en anlände utan varje sig ID eller pass. De informanter som hade ugandiska ID-kort berättade att Migrationsverket inte godkände dessa identifikationshandlingar utan istället krävde ett internationellt pass. Det är inte vanligt att ha ett internationellt pass i Uganda enligt våra informanter. Flera av intervjupersonerna berättade dessutom att de aldrig tidigare varit utanför Uganda och därför aldrig varit i behov av ett internationellt pass. I vissa fall så tillät inte personen som smugglade dem till Sverige att behålla pass.

Den informant som anlände utan någon form av identifikation berättade hur hen blev nekad uppehållstillstånd flera gånger, bland annat på grund av hen inte kunde bevisa sin identitet med hjälp av en internationell identitetshandling,

When the Migration Board denied me permanent residence for the third time they told me again 'No identity', so it was same story as the first and the second time

En annan informant frågade,

I said what, don't you believe me? (...) and the Migrations Board said 'but you didn't have a passport'

Migrationsverkets regler om vad som är en giltig identifikationshandling tycks styras av västerländska normer då ett internationellt pass värderas högre än ett lokalt ID-kort från Uganda. Enligt Mattsson (2011) upprätthåller västerländsk kultur en föreställning om överordning gentemot tidigare kolonialiserade länder vilket tar sig uttryck här. Samtidigt som Migrationsverket har tolkningsföreträde har den asylsökande en låg status då hen tvingas följa Migrationsverkets normer. Den asylsökande hamnar därför direkt från början i en mycket utsatt situation gentemot Migrationsverket.

9.1.2 Att inte vara trovärdig

Ett återkommande skäl till varför informanterna fick avslag på sina asylansökningar var att deras berättelse inte verkade trovärdig. RFSL (2013) menar att detta är ett återkommande problem för asylsökande hbt-personer. Migrationsverket i sin tur verkade inte ha tillräcklig kunskap om den ugandiska kulturen vilket kunde visa sig i deras bedömning av den asylsökandes berättelse. Mycket i informanternas berättelser lät troligen ofta osannolik för Migrationsverket eftersom att informanternas situation i Uganda kunde vara väsensskild från kulturen i Sverige. Vi anser att Migrationsverket på grund av postkoloniala strukturer, där deras identitet som organisation konstrueras som överordnad i förhållande till de asylsökandes kulturella representationer (se t.ex. Mattsson, 2011), saknar förmågan att förstå skillnader i andra kulturer.

När informanternas berättelser inte ansågs vara trovärdiga skapade det en stor frustration hos dem, vilket kan leda till psykisk ohälsa (se Andersen, 2011). De kände sig inte litade på som människor,

You tell them something you know, they say no, Everything you say is wrong, You don't have the reasons as to why you can deny me, But here they can't believe it. They say no you are lying, I said what, don't you believe me?

Informanterna blev i flera fall under asylprocessen frustrerade och fick sällan chans att få göra sin röst hörd ifall de ville protestera. En informant berättade,

And that kind of torture, that kind of stress I got

I likhet med Mattsson (2011) kom vi fram till att låg social status i samhället beror på lågt kapital och de asylsökande i Sverige får en väldigt låg social status i samhället på grund av att deras sociala, ekonomiska och kulturella kapital ofta är lågt. En ytterligare faktor till låg status i samhället är kön (Mattsson, 2011) och detta exemplifierade en av de kvinnliga informanterna. Hon berättade hur hon blev hotad med sexuellt våld på det asylboendet hon bodde på och beskrev känslan av att bli mycket rädd. Informanten valde att flytta ifrån asylboendet men att inte rapportera detta till Migrationsverket eftersom,

I got this feeling like they are not listening to me

Intervjupersonen valde alltså att inte anmäla hoten på grund av att Migrationsverket redan ansåg att hennes historia inte var trovärdig. Ett problem RFSL (2013) tar upp är att flera asylsökande inte ses som trovärdiga. De manliga informanterna berättade att även de hade svårigheter på asylboendet på grund av sin sexuella läggning. De berättade att de var rädda för att asylsökande skulle få reda på varför de sökte asyl och att de var homosexuella. De nämnde dock ingenting om att de hade blivit utsatta för sexuella hot. Kvinnorna i studien har i större utsträckning beskrivit att de har blivit utsatta för sexism på grund av sitt kön. De blev extra utsatta eftersom de är både kvinnor och homosexuella. Såväl deras kön som deras sexuella läggning avviker från normen i samhället. Detta straffades de för då maktstrukturer likt kön och heteronormativitet samverkar och skapar ojämlikhet i samhället (Mattsson, 2011).

9.1.3 Barn och ansvar

Samtliga informanter berättade att de hade barn som bor kvar i Uganda. De hade fått barn under olika omständigheter. Tre av de intervjuade personerna hade blivit med barn med någon av motsatt kön för att de kände stor press från sin omgivning att leva upp till det starka heterosexuella

familjeidealet som finns i Uganda. Enligt Ambjörnsson (2006) är heterosexualitet den kärlek som tas för given vilket innebär att homosexualitet ofta osynliggörs. De beskrev hur de ville framställa sig själva som heterosexuella för att minska risken för att vänner och familj skulle misstänka att de var homosexuella. Den fjärde informanten hade blivit med barn då hon blev utsatt för en gruppvåldtäkt och sedan misslyckats med att genomföra en illegal abort, då abort är olagligt i Uganda (Guttmacher institute, 2013).

Båda kvinnorna som vi intervjuade berättade att de blev ifrågasatta av Migrationsverket för att de lämnade kvar sina barn i Uganda. Den ena kvinnan berättade även att Migrationsverket använde det som ett skäl för avslag att hon lämnade sitt barn i Uganda. Den handläggare kvinnan mötte på Migrationsverket tycktes ha en stereotyp bild av moderskap då hen förväntade sig ett större ansvarstagande hos informanten för sitt barn. På så sätt reproducerade handläggaren bilden av moderskap som det mest centrala i en kvinnas liv, vilket kan ses som en av de könsstereotyper Conell (2002) skriver om. Denna bild av moderskap gick dock inte ihop med informantens historia, så hon bedömdes som icke trovärdig,

The lawyers from RFSL said that if you don't have any identification it's not a reason to refusing you permanent residence because so many other asylum seekers are granted without id. ' (...) So why are the Migration Board giving me that reason for denying me permanent residence? They also questioned why I didn't bring my child to Sweden with me, like how do they want me to bring my child? That was another argument for denying me permanent residence in Sweden. So the RFSL people were really confused about how Migration Board treated me.

Det finns en könsskillnad i hur informanterna pratade om sina barn och hur Migrationsverket bemötte deras föräldraskap. En av de kvinnliga informanterna berättade om hur hon grät för att hon inte var tillsammans med sitt barn och hon kände dessutom dåligt samvete på grund av att Migrationsverket ifrågasatte hennes moderskap,

One day I cried because I was thinking about my daughter back in Uganda

När de manliga informanterna talade om sina barn skedde det i förbifarten. De tycktes inte ha samma kulturella krav på sig att leva upp till att ta emotionellt ansvar för sina barn. Den sociala norm (jmf. Martinsson, Reimers & Reingarde, 2007) som finns kring föräldraskap upprätthåller könsskillnader i ansvarsfördelningen till barn vilket speglar sig i informanternas förhållningssätt till sina barn. En av dem beskrev hur han kände sig tvungen att "använda sig" av en kvinna för att inte bli sedd som homosexuell och att hon då blev med barn.

I got a problem there, because one time I had a girlfriend. I had a kid with her (...) I had to use her for my own security, I told people that's my girlfriend 'do you not see her with me all time?'

Att han kände sig ha haft rätten att använda sig av henne för att dölja sin homosexuella läggning speglar en könsmaktsordning där kvinnan är underordnad mannen (Mattsson, 2011). Han upplevde att han hade rätten att använda sig av hennes kropp och göra henne gravid för att han själv inte skulle bli misstänkt som homosexuell och därmed avvika från heteronormen. Exemplet visar på hur maktordningar kan förstärka varandra (Mattsson, 2011). Stark homofobi som finns i Uganda kan på detta sätt bidra till att könsmaktordningen också förstärks.

9.2 Att känna sig kränkt

Informanterna berättade under intervjuerna att de kände sig kränkta av vissa frågor som Migrationsverket ställde till dem och av det bemötande de fick. Jansen & Spijkerboer (2011) menar att flera EU- länder som handlägger hbt-personers asylsökans utgår ifrån stereotypa bilder av hbt-personer vilket vi även kan se i Migrationsverkets handläggning av informanternas fall. En informant beskrev hur hen misstänkte att handläggaren på Migrationsverket hade svårt för homosexuella,

He's an old man, I don't know if he's kind of homophobic also

En annan informant talade om en liknande situation där hen undrade om handläggaren hyste homofobiska åsikter,

I looked at him and I thought maybe he doesn't like gays?

Informanterna måste hela tiden förhålla sig till att deras sexualitet strider mot den heteronormativa ordningen i samhället (se Ambjörnsson, 2006) och därför behövde de vara förberedda på att folk skulle kunna bemöta dem kränkande på grund av deras homosexualitet. Om de som handlägger ens fall är, eller uppfattas som, homofobiska så är det i sig en dålig förutsättning för att få asyl. De asylsökandes handläggare innehade dessutom en maktposition eftersom det var de som kunde bestämma över deras framtid i Sverige. Informanterna behövde samarbeta med sina handläggare för att få asyl, vilket i sig var kränkande ifall de upplevde dem som homofobiska. En informant berättade att hen fick följande fråga av sin handläggare på Migrationsverket;

Why did you hate your opposite sex? And decided to befriend with your fellow man

Informanten uppfattade att handläggaren hade gjort ett antagande om att homosexuella avskyr personer av motsatt kön och därför söker partners av samma kön. Ett sådant antagande tyder på okunskap och riskerar att påverka handläggningen av fallet.

Some of the questions the Migration Board ask you they're not supposed to ask (...) its privacy, that's privacy you know

Migrationsverket vill ha alla detaljer i den asylsökandes berättelse för att hen ska kunna styrka sin trovärdighet. I citatet ovanför beskrev en informant hur Migrationsverket frågade hur hen hade sex. Det här upplevde hen som en mycket kränkande situation. Hen berättade att hen var tvungen att delge denna information under ett möte då det var flera som deltog från Migrationsverket. Som vi tidigare har nämnt så har Migrationsverket legitimitet att ställa frågor kring den sökandes sexualitet och nära relationer för att kunna få en helhetsbild, något som andra homo- och bisexuella i Sverige aldrig skulle utsättas för. Migrationsverkets normer gör det tillåtet för dem att kränka den asylsökandes integritet genom dåligt formulerade och okänsliga frågor. De har en överordnad roll gentemot de asylsökande, vilket är ett uttryck för den västerländska hegemonin (jmf Mattsson, 2011).

They need to go down to the reality and discover the human being.

Här berättade en av informanterna om hur hen egentligen ville bli bemött, att det är viktigt för Migrationsverket att se bortom olika stereotyper och fördomar och istället se människan som sitter framför en.

9.3 Tolkningar om skälig levnadsnivå

Flyktingar särbehandlas på grund av att de inte är svenska medborgare och därmed inte har rätt till samma skäliga levnadsnivå. Denna särbehandling går att förklaras utifrån postkoloniala strukturer (Mattsson, 2011) som återspeglas i Migrationsverkets handläggning där alla asylsökande ska ifrågasättas om sin historia, varför de flydde från sitt ursprungsland, och om de är trovärdiga.

De asylsökandes uppfattning om en skälig levnadsnivå krockade med Migrationsverkets bestämmelser då det finns regler (Migrationsverket, 2014-07-18) om att vissa asylsökande inte får söka jobb eller studera. Flera av informanterna beskrev hur de väntade i flera månader på att få ett besked om eventuellt uppehållstillstånd och att de under denna tid inte hade möjlighet att sysselsätta sig, vilket innebar en stor frustration för dem. En av informanterna berättade hur situationen såg ut under denna period,

You can't go out because you're not supposed to go to school, you don't work because of the migration process, you can't go to any place to socialize

Det är Migrationsverkets regler som styr hur levnadsnivån ska se ut för asylsökande. De blir låsta inom snäva ramar om hur de får leva. Det gör det i sin tur svårt för dem att bygga upp ett nytt socialt, ekonomiskt och symboliskt kapital (Mattsson, 2011) i Sverige då de inte har möjlighet att knyta nya kontakter genom arbete eller studier. De nya vänner de får är därför ofta andra flyktingar, varav många kommer från länder med en stark homofobi. Därför kan det bli det svårt att hitta en social arena för asylsökande hbt-flyktingar där de känner sig välkomna och inte dömda på grund av sin sexualitet.

Trots att några av informanterna uttryckte frustration över att vara sysslolösa så berättade andra att de kände sig tacksamma över att leva i så pass fritt land som Sverige. En av informanternas sa,

But if you come to place like Sweden you are free, you can live freely. You only fear sometimes. But before they gave me permanent residence I was scared.

Det blir en stor kontrast mellan Uganda och Sverige eftersom informanterna kände att de kunde vara mer öppna med sin sexuella läggning här. De kände inte samma rädsla för att bli fängslade, misshandlade eller dödade som i Uganda. Detta gjorde att de trots allt upplevde sig friare fastän de inte fick leva likt svenskar då de inte hade uppehållstillstånd. Vi ser det här som ett uttryck för de olika heteronormer som existerar i respektive land och som kategoriserar homosexualitet som någonting onormalt i jämförelse med heterosexualitet (se Ambjörnsson, 2006). Då normer mot homosexualitet är så pass stränga i Uganda så kan Sverige uppfattas som mindre stigmatiserande mot homosexualitet.

9.4 Att leva gömd

Alla våra intervjupersoner berättade för oss att de levde gömda under tiden de hade fått avslag på sina asylansökningar. En av dem är, när detta skrevs, fortfarande gömd då hen inte fått positivt beslut. De informanter som fått uppehållstillstånd fick innan dess upprepade gånger avslag på sina ansökningar, men med hjälp av RFSL överklagade de Migrationsverkets beslut och fick slutligen uppehållstillstånd. Relationen mellan de asylsökande och Migrationsverket var präglad av Migrationsverkets maktövertag, i likhet med hur Mattsson (2011) beskriver västvärldens makt över tidigare kolonialiserade länder och okunskap om andra kulturer och levnadssätt. Två informanter berättade att de gav Migrationsverket felaktiga adresser för att inte riskera bli deporterade från Sverige till Uganda. En av informanterna beskrev känslan av att leva gömd under en felaktig adress,

Then I give them this address where I don't stay so if they come there they can't get me.

Den asylsökande behöver ha kontakter som hjälper till med bostad när hen lever gömd och då blir det sociala kapitalet (Mattsson, 2011) livsviktigt för att hantera de postkoloniala strukturer som präglar asylsökandes situation på grund av Migrationsverkets överordning gentemot dem. Informantens kontakter i Sverige behövde hjälpa till med bostad och nödvändigt ekonomiskt kapital.

Informanterna blev ombudda att skriva på en så kallad "nöjdförklaring" efter att de fått avslag av Migrationsverket. Det är ett dokument där de skulle bekräfta att de var nöjda med beslutet och redo att åka hem. Om en asylsökande gör detta så lovar Migrationsverket att hjälpa till med ett fortsatt ekonomiskt bidrag fram till hemresan (Migrationsverket, 2013-12-02).

Flera informanter berättade att de kände sig tvungna att skriva på denna nöjdförklaring då de upplevde att de inte hade något annat val,

Because if you don't cooperate they cut your money.

Because if you refuse to sign the paper you are given, if you refuse to cooperate, they cut the money they are giving you.

I was scared but I had to cooperate because I needed the money.

Informanterna beskrev också att deras ekonomiska kapital (se Mattsson, 2011) var lågt eftersom Migrationsverket enligt dem gav väldigt lite i bidrag till asylsökande och flera var därför rädda att det skulle bli ännu lägre ifall de inte skrev på nöjdförklaringen.

And you are living on nothing, so you just have to cooperate. What they tell you, you just do it.

Informanterna hamnade i ett dilemma då de behövde besluta ifall de skulle skriva på eller inte. Om de skrev på nöjdförklaringen skulle de bli tvungna att resa tillbaka till Uganda, men de skulle ha en fortsatt inkomst fram till avresan. Eftersom de inte kunde tänka sig att återvända till Uganda så levde de därför gömda i Sverige fram till att de överklagade Migrationsverkets beslut. De som valde att inte skriva under nöjdförklaringen levde också gömda i Sverige, dock med en sämre inkomst vilket gjorde dem mer beroende av ekonomisk hjälp från andra. Informanterna var tvungna att leva med det ständigt överhängande hotet om att bli hittade av polisen och tvångsdeporterade till Uganda. En informant berättade,

It's all about my hiding. I'm trying to hide, so they don't find me and deport me

Det finns en könsskillnad i hur informanterna har hanterat det dilemma de ställdes inför när de blev ombudda att skriva under nöjdförklaringen. En av de kvinnliga informanterna beskrev nämligen att hon valde att skriva på eftersom hon upplevde att hon inte hade något annat val, medan de två manliga informanterna berättade att de istället för att skriva på nöjdförklaringen ifrågasatte varför de borde skriva under och ingen av dem gjorde det. I det här scenariot tog männen för sig mer och vågade ifrågasätta, något som män i högre grad tycks blivit lärda att göra i jämförelse med kvinnor, såväl i Uganda som i Sverige. Något som Conell (2002) skriver om då hen talar om en könsroll som styr kvinnor till att vara mer passiva i jämförelse med män.

9.5.0 Resurser

Vi beskriver här hur informanterna upplevde det juridiska stödet från RFSL och hur organisationen erbjöd både juridisk hjälp och allmän stöttning till de asylsökande.

9.5.1 Juridiskt stöd och annan hjälp från RFSL

Informanterna berättade att de alla blev erbjudna juridiskt stöd från RFSL. De berättade bland annat att de fick stöd av RFSL när Migrationsverket hade avslagit deras första asylansökan. Samtliga informanter beskrev att hjälpen från Migrationsverket då inte kändes tillräcklig, eftersom Migrationsverket inte betalade advokat åt dem då de ville överklaga beslutet på deras ansökan om uppehållstillstånd. En av informanterna redogjorde dock hur hen tackade nej till juridiskt stöd ifrån RFSL eftersom personens advokat från Migrationsverket fortsatte att arbeta utan betalning.

But my lawyer worked for me without payment.. Yes, because even RFSL asked me do you have a lawyer. I said yes (...) then they said, 'If you don't have, tell us and we'll get you a lawyer from one of ours' But my lawyer told me 'I will be your lawyer until the end'. And that's why most people, when the lawyer stop working with them they have no one to help them. If you then don't come to such organizations like RFSL you can't get the help you need. That's why people who seek permanent residence fail to get asylum and they are deported, because they don't know where to go to get help with their case.

De informanter som inte hade kontakt med RFSL i samband med det första avslaget på sin asylansökan förlorade sin advokat. De förlorade därmed ett värdefullt socialt kapital som var till stor hjälp i samband med deras asylansökan, då Migrationsverket slutade betala advokaterna. Att de asylsökande mister sin advokat när de får ett avslag visar på det maktövertag Migrationsverket har. Enligt Mattsson (2011) kan ett maktövertag bero på vilken status en människa har i samhället. De asylsökande har ingen hög status för att de inte har samma rättigheter som svenska medborgare.

Intervjuerna pekade på att det finns ett behov att på ett tidigt stadium förmedla kontakt mellan hbt-asylsökande och RFSL, annars kan de asylsökande gå miste om värdefull hjälp och psykologiskt stöd i en utsatt situation. Informanterna beskrev att de kände stark oro i samband med avslag,

And that kind of torture, that kind of stress I got

I spent three days without sleeping

I en sådan livsavgörande situation kom stödet från RFSL att ha stor betydelse.

Utöver det juridiska stöd som erbjöds av RFSL så blev informanterna även välkomna att umgås med organisationens medlemmar, då de har olika aktiviteter för asylsökande hbt-personer. Informanterna uttryckte en tacksamhet över att deras berättelse äntligen blev tagen på allvar då de träffade RFSL, eftersom de var vana vid att Migrationsverket ständigt ifrågasatte deras trovärdighet, vilket RFSL (2013) bekräftar drabbar många asylsökande hbt-personer. En av informanterna uttryckte,

I came in contact with RFSL when I was looking for a place where I can socialize without being segregated

En annan informant berättade,

RFSL is the best (...) they started helping me on phone and Facebook and they had not yet seen me. But the fieldworker, they keep you strong. I told them what I had been going through and they were so touched, they feel sorry for you. They support you in any way, they're like 'if you need anything, just let us know'

Att skaffa sig ett socialt kapital i Sverige var en prioritet för alla informanter. Mattsson (2011) menar att ett socialt kapital hjälper en på flera sätt då det utökar ens kontaktnät. Just för att RFSL är en organisation som står utanför den heteronorm, som enligt Ambjörnsson (2006) finns i vårt samhälle, blev det lättare för informanterna att knyta nya kontakter, hitta vänner och personer de hade någonting gemensamt med. En informant talade om detta,

I go there the guys were so good. I almost find a home away from home. Cause we had discussions there, and they wrote me a letter. Every Wednesday we met there. We chat, we feel free, and we talk about issues. Then they also participated in getting me another application.

Det som citatet också pekar på är att det sociala kapital RFSL erbjuder skapar en trygghet och även innebär ett känslomässigt stöd under asylprocessen.

9.5.2 Brev

Informanterna behövde nya omständigheter för att kunna göra en ny asylansökan vid avslag på tidigare ansökan och en sådan omständighet kunde vara brev de mottagit från sin släkt i Uganda. En informant fick ett brev där familjen kapade bandet till den asylsökande genom att utesluta personen ur släkten, en procedur som sker med hjälp av advokat. Hen fick då inte längre rätten att använda sig av släktnamnet och var inte heller välkommen tillbaka hem, då familjen ansåg att hen dragit skam över dem på grund av sin sexuella läggning.

I found a letter from a lawyer from Kampala which was sent to my e-mail/.../ and that letter almost broke me down. Because it's a letter which was written by the family and the lawyer, stopping me from using the family name, denying me any heritage. And stating that I'm no longer part of the family, because of what I am, which cannot be accepted

Informanten beskrev här känslorna som uppkom i samband med att hen fick brevet från sin släkt. Hen straffades för sitt ”brott” mot den starka heteronormen i sitt hemland trots att hen inte längre befann sig där. Endsjø (2011) tar upp hur anti-homosexualitetsrörelsen är framgångsrik i Uganda eftersom folk går samman som en grupp, lägger andra oskiljaktigheter åt sidan och skaffar sig ett gemensamt fokus och mål. På grund av att hbt-personer är en ”syndabock” för denna rörelse blev informanten straffad genom uteslutning från gruppen. Informanten beskrev hur familjen hade en central del i dennes liv och att när hen fick brevet så innebar det därför en förlust av nära släktingar, vilket enligt Mattson (2011) är ett mycket viktigt socialt kapital. Brevet kan ses som någonting positivt i den bemärkelsen att det hjälper en att göra en ny asylansökan vilket kan leda till ett eventuellt uppehållstillstånd. Brevet blir en materiell tillgång som enligt Mattsson (2011) är en del av det ekonomiska kapitalet.

Andra brev kom från olika hjälporganisationer och var stöttande då de talade för den asylsökandes sak. De breven kom bland annat från hbt-föreningar i Uganda och RFSL i Sverige, där de beskrev den asylsökandes situation och varför hen var i ett stort behov av uppehållstillstånd i Sverige. Tre

av informanterna beskrev hur de fick brev likt dessa, antingen från sin släkt eller från hjälporganisationer, och att de använde sig av det som en ny omständighet i sin asylansökan.

Det kan tyckas anmärkningsvärt att det ska krävas dokument om att familjen tar helt avstånd från den asylsökande innan Migrationsverket bedömer den sökande som trovärdig och att den svenska staten bidrar till att förvärma lidandet för en redan utsatt grupp. En slutsats är att det är på grund av postkoloniala strukturer i svensk lagstiftning som den asylsökande anses icke trovärdig tills hen har bevisat motsatsen. I likhet med Mattsson (2011) anser vi att sådana strukturer präglar det västerländska samhället och därför går att urskilja i ett lands lagstiftningar.

9.5.3 Att synas i media

En annan ny omständighet för att söka uppehållstillstånd på nytt är att synas i media där den asylsökande berättar om sin sexualitet, bakgrund och nuvarande situation. I och med detta kan den hen skapa en ny resurs som kan hjälpa till i överklagande av ett avslag. De vi har intervjuat hade på olika sätt syns i media och använt sig av det som en ny omständighet då de gjort en ny asylansökan. En informant berättade att hen deltog på ett bröllop där två män gifte sig och där folk tog kort som sedan lades upp på Facebook,

I was on it, they're my friends and yeah, I went there and pictures of us, the guests, were published and everything and I used that as a new circumstance for my application for permanent residence, so Migration Board said okey, now there is a new circumstance and we are going to give you a new trial

Det krävdes i detta fall att informanten hade kontakter i Sverige för att bli bjuden på bröllop. Hens vänner var ett socialt kapital, och Mattsson (2011) menar att ett sådant kapital ofta kan vara användbart i ens liv eftersom ett brett socialt kontaktnät är gynnsamt på flera sätt. Informanten gagnades i detta fall då hen fick nya omständigheter för en asylansökan.

Ens hotbild växer när en syns i media vilket är riskabelt för den asylsökande både i Sverige och i Uganda. Eftersom artiklarna och andra publikationer vanligtvis går att läsa på respektive hemsidor så innebär det att ens vänner och familj i Uganda kan få reda på att en är homosexuell, vilket leder till en ökad risk för säkerheten om den asylsökande blir tvungen att återvända till Uganda. I flera fall riskerar homosexuella personer att bli utsatta för hot ifall det framkommer att de bryter mot heteronormen (se Ambjörnsson, 2006), detta gäller även för Sverige och påverkade därför informanternas ställningstagande inför att synas i media. En av våra informanter hade medvetet gått ut i media som en strategi då en ansvarig på RFSL hade informerat om att sådant kunde användas som en ny omständighet i asylansökan. De andra hade deltagit i olika evenemang och bilder på dem hade senare blivit publicerade. Den informant som gick ut i media berättade hur hen blev intervjuad för en artikel,

The lady calls me on phone for an interview. I tell her the whole story. She tells me I want your picture. I told her, where can we meet? (...) I meet her, she took my picture (...) and the article came out

När artikeln hade kommit ut gick informanten till biblioteket för att läsa den. Hen kom till tidningsavdelningen och såg två killar som satt och läste. De tittade upp och gav hen en mycket irriterad blick. Informanten fick känslan av att de hade läst intervjun och reagerat negativt på den. Eftersom det fanns en bild på informanten i artikeln kunde killarna dessutom känna igen personen. Informanten uppfattade situationen som obehaglig och valde att dra sig undan,

And I said 'no, let me leave this place' and I moved away. Again one of them came and passed me by with a VERY disgusted look on his face. That gave me a clear picture, that even here, if someone understands that you are gay it depends upon his perception towards those people whether he will be kind or not

Killarnas beteende kunde vara en reaktion på att informanten hade afrikansk bakgrund, men kunde också tolkas som att de uppfattat att hen bröt mot den heteronormativa ordningen i samhället genom att "basunera" ut sin sexuella läggning. Informanten beskrev att killarna på biblioteket såg etniskt svenska ut. Utifrån Martinsson, Remiers och Reingardes (2007) perspektiv så hänger ens kulturella ursprung ihop med ens förståelse av en situation. Informantens ursprung i en mestadels homofobisk kultur påverkade hur hen förstod och definierade händelsen på biblioteket.

Flera av informanterna hade behövt gå ut i svensk media på ett eller annat sätt för att använda det som en ny omständighet i sin överklagan om uppehållstillstånd. Att asylsökande upplever sig tvingade att göra detta kan analyseras utifrån ett postkolonialt perspektiv, vilket Mattsson (2011) menar är viktigt för att analysera maktrelationer. De tvingades göra avkall på sin integritet för att få skydd just på grund av att de var asylsökande och inte födda i Sverige. De postkoloniala strukturerna i asylprocessen samverkar med heteronormen i samhället (Mattsson, 2011). Att homosexuella från andra länder än Sverige behöver bevisa sin sexualitet betyder att de ses som dubbelt avvikande. Homosexuella flyktingar är särskilt utsatta när det kommer till bevisandet av sin sexualitet och de behöver bevisa sin sexuella läggning i så hög utsträckning att flera tvingas gå ut i media och berätta om den.

9.6 Vägen till integration

Informanterna hade en varierande grad av utbildning. Den utbildning de hade fått i Uganda var relaterad till vilket ekonomiskt kapital, alltså de materiella och ekonomiska tillgångar (Mattsson, 2011) som deras familj hade under deras uppväxt. Andra faktorer som påverkade var vilket kön de hade och under hur lång tid de hade dolt sin sexuella läggning. En av informanterna var tvungen att hoppa av sin utbildning då hans föräldrar fick höra att hen var homosexuell. Den utbildning de hade påverkade i sin tur även informanternas integrationsmöjligheter i Sverige. Att exempelvis ha en längre utbildning i Uganda med sig i bagaget innebär bättre kunskaper i engelska. Att kunna prata bra engelska är ett kulturellt kapital, som betyder bland annat språkkunskaper och utbildning (Mattsson, 2011). Språkkunskaperna gör det lättare att kommunicera med människor i världen. Det kan bland annat leda till ett större socialt nätverk i Sverige.

Informanterna berättade att de under intervjuerna med Migrationsverket var tvungna att ha en tolk, som översatte från luganda till svenska. En informant med en lång universitetsutbildning berättade att hen uppfattade att tolken hade tolkat fel i en av intervjuerna. Informanten frågade då sin advokat om denne kunde läsa upp protokollet som hade förts under intervjun. Eftersom protokollet var skrivet på svenska så blev advokaten tvungen att översätta det till engelska när han läste upp det. Informanten förstod då att tolken måste ha översatt hans ord fel,

But I discover so many things when I was reading and they are not the things I heard from them. I was translated in a wrong way, in the paper I got to read some ideas that contrasted my own.

Tolken hade översatt den asylsökande helt fel enligt informanten och det kunde han veta på grund av sina goda kunskaper i engelska. Informanten var även man vilket kan förklara hans kunskaper i engelska då han hade haft möjlighet att studera längre än de flesta kvinnor i Uganda. De med sämre

engelskakunskaper har inte samma möjlighet att ifrågasätta de översättningar tolken gör och vilka beslut som fattas, vilket innebär att många kvinnor blir mer utsatta på grund av lägre utbildningsnivå.

Vi kan se ett mönster i informanternas utbildning och arbetslivserfarenhet utifrån deras könstillhörighet, vilket vi ser beror på den könsmaktsordning Conell (2002) beskriver. Hen pekar på att stereotypa framställningar av båda könen reproduceras i samhället och får negativa konsekvenser. En av kvinnorna gifte sig och skaffade barn eftersom det förväntades av henne som ugandisk kvinna och därefter blev hon tvungen att sluta sin utbildning för att ta hand om sitt barn. Den andra kvinnans föräldrar slutade betala hennes utbildning när de fick reda på hennes sexuella läggning. Hon blev sedan på flera sätt ifrågasatt varför hon inte levde upp till denna förväntning att ha en pojkvän och barn. Under ett tillfälle blev hon och några av hennes lesbiska vänner jagade av män som misstänkte de var homosexuella. Hon och hennes bästa vän flydde till polisen där de blev tillfälligt inlåsta i en cell med flera andra män. I denna cell blev hon våldtagen av flera män och blev gravid. Det blir tydligt i deras berättelser hur deras kön och sexualitet båda är faktorer som i samverkan hindrat dem från utbildning och förutsättningar att bli ekonomiskt självständiga.

De två männen hade båda betydligt längre arbetslivserfarenheter än kvinnorna eftersom de inte hade behövt ta hand om sina barn i samma utsträckning, och den man som ifrågasatte Migrationsverkets tolk hade en gedigen universitetsutbildning från Uganda. De manliga informanterna ifrågasatte i större utsträckning Migrationsverkets bemötande och tolkningar på ett sätt som kvinnorna i studien inte gjorde. Conell (2002) menar att kvinnor framställs som mer passiva än män på grund av könsmaktsordningen i samhället. Detta kan vi se ett mönster av i våra informanternas agerande gentemot Migrationsverket. Den ena manliga informanten berättade om Migrationsverkets bemötande och hans respons på det,

It wasn't good at all because first, the assessment was not good, I tried to much tell them that. It wasn't good, I wasn't like a person, whatever I told them it was a lie

Den andra berättade om hans reaktion på Migrationsverkets misstänksamhet,

I said what, don't you believe me?

Här kan vi se att det var gemensamt för de manliga informanterna att ifrågasätta Migrationsverkets misstänkliggörande av deras berättelse. De kvinnliga informanterna berättade att de upplevde att Migrationsverket inte tog dem på allvar, men nämnde inte att de sa emot deras påståenden. De förklarade hur de uppfattade Migrationsverkets reaktion på deras berättelse,

But they can't believe it. They say no, you are lying.

I got this feeling like they are not listening to me

Männen verkade ha ett sätt att tänka och uppfatta saker som kan ses som grundad i den manliga könsrollen (Conell, 2002). De karaktärsdrag som identifierar den könsrollen innebär bland annat modet att våga stå upp för sig själv och sina idéer. Det är också möjligt att Migrationsverket godtog männens ifrågasättande eftersom det är ett förväntat beteende utifrån en manlig stereotyp. Conell (2002) menar att könsroller reproduceras i samspel med varandra vilket speglas i Migrationsverkets olika bemötande av de manliga och kvinnliga informanterna.

9.7 Kulturskillnader

Informanterna brottades med kulturkrockar när de kom till Sverige. Här går vi igenom hur informanterna har hanterat detta. En manlig informant beskrev en situation där han ifrågasatte Migrationsverkets avslag på hans asylansökan,

Oh they had told me before that you must go back to your country. And I asked the man do you know why I left that country? And do you know what I'm going to face when I go back. Do you think I want to be here? I'm here just because of the circumstances. I never wanted to come here otherwise.

Informanten upplevde att Migrationsverket trodde att han hade flytt bara för att bo i Sverige, inte på grund av hans svårigheter i Uganda. Han ifrågasatte genom sitt uttalande bilden att människor utanför väst ska vara tacksamma ifall de får komma och leva här och på så sätt motsatte han sig också en stereotypisk bild av invandrare (se Mattsson, 2011).

I had to continue, because I knew what I left back in Uganda, it wasn't good. Even if here was a bit hard but I could take the hardness here better than in Uganda because in Uganda, the people, the mob, they just take the laws in their hands /.../ So I could weigh the problems and I'm like 'let me take the struggle in Sweden' cause if I go back it's harder. It would be very hard, I have nowhere to start from. So i stayed here and had to fight.

En annan informant berättade följande om hur hon känner tacksamhet över att leva i Sverige,

I've realized here in Sweden like I feel more free to talk about it, than in Uganda. I feel so free to talk about it, but in Uganda, oh my God. You have to first think who you are talking to, I can't just talk.

Heteronormen är stark i Sverige men kan inte i dagsläget jämföras med den i Uganda, därför kände hon sig friare att prata om sig själv och sin sexualitet i Sverige. En kan tolka det som att hon hade det svårt i början av sin vistelse i Sverige att prata om sin sexuella läggning eftersom hon bar med sig den starka heteronormativa kulturen från Uganda. En kan även observera att hon inte använde sig av termen ”homosexuell”. Hon kan ha lärt sig av sin vistelse i Sverige att prata mer om sin sexuella läggning och homosexualitet i allmänhet. Det påverkade hennes kulturella kapital (Mattsson, 2011) som här innefattade utbildning om hbt- rättigheter. Hon fick dessutom kunskap om kulturen i Sverige och hur en pratar kring sådana ämnen här. Efter en tids vistelse i Sverige, med hjälp av kontakt med RFSL, har flera informanter fått uppleva att den svenska regeringen inte upphöjer heteronormen på samma sätt som i Uganda. Den tidigare nämnda kvinnan kände sig tacksam och ville tala gott om Sverige trots att hon hade blivit utsatt för stora prövningar i och med sin asylansökan.

10.0 Diskussion

Vårt syfte var att undersöka hur ugandier upplever processen att söka asyl i Sverige på grund av sin sexuella läggning. Vi sammanfattar här de slutsatser vi kommit fram till och knyter dem till vårt syfte och våra frågeställningar. Vi kommer även diskutera hur vårt metodval har påverkat vår studie och vilka behov som finns för framtida forskning inom detta ämne.

10.1 Slutsatser

Resultatet av studien visar på ett etiskt problem i asylprocessen som blir särskilt tydligt när det gäller hbt-personer. De är i dubbelt underläge och möter som asylsökande heteronormativa och postkoloniala attityder. Vår studie visar att asylsökande bemöts på olika sätt utifrån deras könstillhörighet. Kvinnorna beskrev exempelvis att de blev ifrågasatta av Migrationsverket när de berättade att de hade barn, medan männen inte nämner någonting om att det skedde för dem. Vår slutsats är att Migrationsverket bemöter dessa asylsökande kvinnor och män från Uganda på olika sätt på grund av att handläggarna styrs av normer som utgår från de stereotypa könsroller som finns i det svenska samhället. En typisk könsrollsnorm är att kvinnor förväntas ta större ansvar för sina barn, vilket hos Migrationsverket kommer till uttryck i olika bemötande av kvinnor som mödrar respektive män som pappor. Vi kan i efterhand kritiskt reflektera över vår medverkan under intervjuerna då vi upplever att vi ställde fler följdfrågor till kvinnorna när det berättades om sitt moderskap medan detta inte var fallet med männen och deras faderskap. Enligt Ambjörnsson (2006) finns det flera vetenskapliga studier som visar att kvinnor generellt sett blir mer utsatta och kritiskt granskade jämfört med män när de tar plats i offentligheten och ställer krav.

De genomförda intervjuerna visar tydligt att informanterna kände sig kränkta av bemötandet från Migrationsverket på grund av sin sexualitet och sitt ursprung. Informanterna ansåg bland annat att frågorna som ställdes var okänsliga och att Migrationsverket hade bristfällig kunskap om deras kultur. Det blev därför lätt missförstånd mellan de intervjuade och Migrationsverkets handläggare. De kände även oro och rädsla för att vissa handläggare skulle hysa homofobiska åsikter. Informanternas upplevda kränkningar beror, menar vi, på det system som Migrationsverket använder sig av i mötet med asylsökande; bevisbördan ligger hos den sökande. Vi ser detta som en följd av postkoloniala strukturer som återspeglas i det svenska flyktingmottagandet. Migrationsverket agerar utifrån principen att den asylsökande måste bevisa sin rätt att bo och få skydd i Sverige innan hen kan få uppehållstillstånd. Ett exempel är när en manlig informant berättade om hur Migrationsverket ställde intima frågor om hans sexualitet, vilket han upplevde som kränkande. En konsekvens av att Migrationsverket ifrågasätter och misstänkliggör är att den asylsökande riskerar att tappa förtroende för myndigheter i Sverige och inte vågar vända sig till dem ifall någonting händer. Ett annat exempel utifrån vår empiri är när en kvinnlig informant blev utsatt för hot om sexuellt våld. Hon kände att det inte var möjligt att berätta om detta för Migrationsverket då hennes bild av denna myndighet präglades av ett dåligt förtroende eftersom hennes asylansökan bedömts som icke-trovärdig. Vår slutsats är att asylsökandes människovärde i praktiken står lägre och att asylprocessen riskerar att bli avhumaniserande.

En ytterligare slutsats som vi har dragit är att den utbildning informanterna fått i Uganda skulle kunna påverka relationen med Migrationsverket och asylprocessen. Den informant som hade längst utbildning kunde tala för sig själv vid fler situationer under asylprocessens gång vilket tycks ha påverkat hans relation till Migrationsverket. Det ökade informantens delaktighet men skapade även svårigheter då hans ifrågasättande av asylprocessen enligt informanten inte uppskattades av Migrationsverket och utbildningsnivån fick därför en negativ effekt.

Alla fyra informanter är aktiva inom RFSL och de uttrycker en stor tacksamhet över det stöd de har fått av RFSL under tiden då de sökte asyl. Tre av dem fick uppehållstillstånd med hjälp av RFSL:s juridiska stöd. Den informant som ännu inte hade fått uppehållstillstånd har fortsatt fått juridiskt och socialt stöd från RFSL. Vi har sett att RFSL blir en betydelsefull länk mellan den asylsökande och Migrationsverket. Det är därför viktigt att de asylsökande hbt-flyktingar som kommer till Sverige får en kontakt med RFSL tidigt för att de ska få den hjälp de behöver och inte riskera att få avslag på grunder som inte är giltiga. Vi anser att Migrationsverket alltid bör informera den asylsökande om RFSL. Vår slutsats är att RFSL stärker rättssäkerheten för de asylsökande.

10.2 Teorins påverkan

Den intersektionella analysen visar hur de olika maktordningarna samverkar med varandra för de asylsökande och Migrationsverket. De asylsökande är underordnade utifrån flera maktordningar, t.ex. heteronormativitet, könsmaktordning och postkolonialism. Ett exempel är då en kvinnlig informant blir utsatt för hot om sexuellt våld på ett asylboende. Denna händelse kan ses mot bakgrund av den könsmaktordning som existerar i världen där män har mer makt och beslutanderätt än kvinnor. Informanten bodde dessutom på ett asylboende, där det enligt henne bodde bland annat många personer med starka homofobiska åsikter. De män som hotade henne med sexuellt våld gjorde det på grund av hennes homosexualitet, då de ifrågasatte den väldigt starkt och insinuerade att de kunde göra henne attraherad av män. På grund av kön, sexualitet och ursprung, som är faktorer som påverkas av olika maktordningar, blev hon tredubbelt utsatt.

Det intersektionella perspektiv har öppnat upp för en bredare analys av olika maktordningar i samhället, vilket har gett oss en större helhetssyn på informanternas situation under asylprocessen jämfört med om vi hade använt oss av en mer snäv teori som fokuserar på enbart en faktor. Istället kan vi se variationer i hur informanterna har upplevt för dem liknande situationer, ett fenomen som kan förklaras utifrån var de befinner sig i förhållande till olika maktordningar, som exempelvis kön och klass. De kvinnliga informanterna berättar i större utsträckning att de har blivit kritiserade av Migrationsverket utifrån sin föräldraroll, medan männen inte berättar att de har blivit utfrågade om hur de bland annat lämnade sina barn i Uganda. Informanterna gav också information om att de befann sig, i förhållande till varandra, i olika sociala klasser innan flydde till Sverige, och att dessa klasskillnader har påverkat deras asylprocess. Med hjälp av den intersektionella analysen har vi kunnat uppmärksamma olika faktorer som påverkar både Migrationsverket och den asylsökande under asylprocessen då flyktingar inte är en homogen grupp som går igenom samma upplevelser, som det ibland kan framställas i det övriga samhället.

Den informant som inte hade fått asyl fick sitt senaste avslag på sin asylsökans innan anti-homosexualitetslagen hade gått igenom i Uganda. Under intervjun fick vi reda på att informanten väntade på besked på sin senaste överklagan. Informanten berättade då att hen inte visste ifall den nya lagen skulle underlätta asylprocessen. Vi anser därför att utvecklingen av den homofobiska politiken i Uganda är i behov av ständig bevakning då den sätter många människors liv i fara, både hbt-personer och andra som stödjer deras rättigheter. Omvärlden har ett ansvar i att bevaka denna utveckling för att försöka motverka att människor far illa. Det blir därför viktigt att Sverige har en bra och rättssäker asylprocess för personer som flyr från Uganda. Det är även relevant att Migrationsverket borde använda sig av ett intersektionellt perspektiv under handläggningen av asylfall för att ha kunskap om de olika maktordningar hbt-flyktingar blir underordnade när de söker asyl. Den intersektionella kunskapen blir därmed viktig för att kunna bemöta de asylsökande på ett respektfullt sätt.

Den intersektionella analysen uppmärksammar hur svårt det är att förstå varför någon kränker en, om det är på grund av rasism, homofobi eller av någon annan anledning. En av informanterna

beskriver hur hen vid en specifik situation blev uttittad av två män på ett bibliotek. Informanten trodde att anledningen till att dessa män stirrade var att de skulle ha läst en artikel som fanns på biblioteket där informanten beskrev sin situation som asylsökande. Hen kände sig utsatt och rädd eftersom information om hens ursprung och sexualitet fanns med i artikeln. Det blev då svårt för informanten att veta om männen stirrade på grund av det som de kunde ha läst eller av andra anledningar. Det går inte att veta om dessa personers agerande berodde på informantens egen rädsla i samband med publiceringen av artikeln eller på att männen hyste homofobiska och/eller rasistiska åsikter. I en sådan situation belyser den intersektionella analysen den komplexa situation den asylsökande hamnar i då en kan bli utsatt för diskriminering och förtryck på flera olika sätt.

10.3 Framtida forskning

Det finns ett behov av fler studier av handläggarnas arbete vid Migrationsverket, då det är viktigt att veta hur de bemöter och bedömer de asylsökande för att kunna få en helhetsbild av asylprocessen. De informanter vi intervjuat har upplevt en stark oro på grund av att de har känt sig misstänkliggjorda av Migrationsverket. Det blir då intressant att få veta hur handläggare tänker i en situation likt denna, exempelvis hur kan en myndighetsutövare bedöma om en person är trovärdig i det den säger och vad för bevis krävs det för att den asylsökande ska betraktas som trovärdig?

På grund av de ökade homofobiska strömningarna i världen har antalet flyktingar som söker asyl i Sverige av hbt-skäl ökat markant under de senaste åren (Petersson, 2013). Det leder till att vi i Sverige behöver få mer kunskap om hur situationen ser ut för hbt-personer i världen och hur Migrationsverket och det svenska samhället i övrigt bemöter denna problematik då någon söker asyl. Vi anser därför att detta forskningsområde, asylsökande som åberopar homosexualitet som skäl till uppehållstillstånd, behöver studeras mer.

11. Referenser

ADRA Sverige (2012) "Uganda - Afrikas pärla" (Hämtad: 2014-08-28)

<http://www.adra.se/sida/119/uganda.aspx>

Ambjörnsson, F (2006) *Vad är queer?* Stockholm: Natur & Kultur.

Amnesty (2012-06-19) Police raid on human rights workshop in Kampala condemned (Hämtad: 2014-04-15)

<http://www.amnesty.org/en/for-media/press-releases/joint-press-statement-police-raid-human-rights-workshop-kampala-condemned-2>

Andersen, Å (2011-04-01) *Man promenerar i dimma - En studie av flyktingars berättelser om asylprocessen*. Göteborgs universitet.

BBC News (2014-08-01) *Uganda court annuls anti-homosexuality law*. (Hämtad: 2014-08-31)

<http://www.bbc.com/news/world-africa-28605400>

Berger, E (2014-03-05) *Regeringen stoppar bistånd till Uganda*. Sveriges television, SVT.

<http://www.svt.se/nyheter/sverige/regeringen-stoppar-bistand-till-uganda>

Bromsteth, J & Darji, F (2010) *Normkritisk pedagogik. Makt, lärande och strategier för förändring*. Uppsala: Centrum för genusvetenskap

Bryman, A (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Connell, R.W (2002) *Om genus*. Göteborg: Daidalos.

Ericsson, Niclas (2010-07-27) *Ideologiska lögner - Hbt-rättigheter: Afrikas hat kommer utifrån*.

Dagens Nyheter (Hämtad: 2014-08-5).

<http://www.dn.se/ledare/signerat/ideologiska-logner/>

Guttmacher institute (2013) *Abortion in Uganda*. (Hämtad: 2014-08-19).

<http://www.guttmacher.org/pubs/FB-Abortion-in-Uganda.html>

Jansen, S & Spijkerboer, T (2011, September): *Fleeing homophobia*. Vrije University of Amsterdam.

http://www.zizo-magazine.be/www.zizo-magazine.be/sites/default/files/fleeing_homophobia_report_en_tcm22-232205.pdf

Justitiedepartementet & Utrikesdepartementet (2006) *FN:s konventioner om mänskliga rättigheter* (Hämtad: 2014- 03- 12)

http://www.manskligarattigheter.se/dm3/file_archive/060621/9649d2011fd4f5bb858acf1419189c67/konventionstexter_pdfversion.pdf

- Karlsson, Lena (Senast uppdaterad 27/9- 2011) *Uganda - modern historia*. Landguiden. Utrikespolitiska institutet (Hämtad 2014- 03- 15)
<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Uganda/Modern-Historia>
- Karlsson, Lena (Senast uppdaterad 28/6-2011) *Uganda - Religion*. Landguiden. (Hämtad 2014- 03- 15) <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Uganda/Religion>
- Kopsa, A & Byarugaba, C (2012-09-05) *Update: Beyonce arrested now released – Anti-Gay Bill Passed in Uganda UPDATE: A Day In Kampala*. [Blogginlägg] (Hämtad 2014-04-18)
<http://akopsa.wordpress.com/2012/09/05/a-day-in-kampala/>
- Kvale, S & Brinkmann, S (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Landau, E, Verjee, Z & Mortensen, A (2014-02-25) Ugandan president: Homosexuals are 'disgusting'. CNN.
<http://edition.cnn.com/2014/02/24/world/africa/uganda-homosexuality-interview/>
- Martinsson, L, Remiers E, Reingarde, J & Lundgren, A (2007) *Norms at work: challenging homophobia and heteronormativity*. (Hämtad 2014- 04- 09)
http://www.vub.ac.be/holebi/downloads/TRACE_Norms_at_Work.pdf
- Mattsson, T (2010) *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion*. Malmö: Gleerup.
- Migrationsverket (Senast uppdaterad: 2013- 12- 02) *Asylprocessen*. (Hämtad 2013-04-17)
<http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-hbtq-personer/Asylprocessen.html>
- Migrationsverket (Senast uppdaterad: 2013-12-03) *För hbtq-personer - Du som söker skydd* (Hämtad: 2014-03-10)
<http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-hbtq-personer.html>
- Migrationsverket (Senast uppdaterad: 2014-07-18) *Arbeta under tiden som asylsökande* (Hämtad: 2014-09-30)
<http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-dig-som-ar-vuxen-och-har-sokt-asyl/Arbeta.html>
- Migrationsverket (Senast uppdaterad: 2014-02-26) *Alla asylbeslut 2014 rörande sökande från Uganda har lett till uppehållstillstånd*. (Hämtad: 2014-04-15).
<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2014/2014-02-26-Alla-asylbeslut-2014-rorande-sokande-fran-Uganda-har-lett-till-uppehallstillstand.html>
- Migrationsverket (Senast uppdaterad: 2014-03-05) *Filmer om att söka asyl i Sverige*. (Hämtad 2014-03-15)
<http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Filmer-om-asylprocessen.html>
- Migrationsverket (Senast uppdaterad: 2014-03-13) *Så prövas din ansökan om asyl* (Hämtad: 2014-04-15).
<http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-dig-som-har-sokt->

skydd-och-asyl/Sa-provas-din-ansokan.html

Migrationsverket (Senaste uppdaterad: 2014-01-30) *Du får inte välja vilket land som prövar ansökan (Dublinförordningen)* (Hämtad: 2014-03-10).

<http://www.migrationsverket.se/info/444.html>

Migrationsverket (Senast uppdaterad: 2014-06-02) *Asylsökande de 15 största länderna* (Hämtad: 2014-06-16)

<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asylsokande---de-storsta-landerna.html>

Migrationsverket (2013-02-28) *Uganda - En analys av ansökningar om asyl från Uganda där HBT-skäl åberopas*. VO AP Kortrapport

Pehrson, J (2014-02-25) *Fler hbtq-flyktingar från Uganda*. Svd. (Hämtad: 2014-06-25)

http://www.svd.se/nyheter/inkorg/flu-hbtq-flyktingar-fran-uganda_3307642.svd

Petersson, S (2013) *Nytt om HBT-flyktingar*. RFSL.

http://www.rfsl.se/public/Nytt_om_hbt-flyktingar_3_2013.pdf

Pflanz, M (2014-02-28) *Keep your gays and keep your aid, Uganda tells the West*. The Telegraph.

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/africaandindianocean/uganda/10668278/Keep-your-gays-and-keep-your-aid-Uganda-tells-the-West.html>

Nyanzi, S (2013) *Dismantling reified African culture through localised homosexualities in Uganda*.

Culture, Health & Sexuality: an international journal for research, intervention and care. Volym 15, Nummer 8, Sida 952- 967.

Øistein Endsjø, D (2011) *Sex och religion: från kysketsbal till heligt homosex*. Stockholm: Norstedt.

Patel, R & Davidson, B (2001) *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur AB.

Plaut, M (2014) *Uganda donors cut aid after president passes anti-gay law*. The Guardian. (Hämtad: 2014-04-17)

<http://www.theguardian.com/global-development/2014/feb/25/uganda-donors-cut-aid-anti-gay-law>

Regeringens webbplats om Mänskliga rättigheter (Hämtad 2014- 03- 21)

<http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/likarattigheter-och-mojligheter-oavsett-sexuell-laggning-konsidentitet-eller-konsuttryck>

RFSL - Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (2013 Juni): *HBT-Flyktingar från Uganda - en rättsläges analys* (Hämtad 2014- 03- 15)

http://www.rfsl.se/public/Hbtflyktingar_Uganda_Rapport.pdf

RFSL - Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (Senast uppdaterad: Januari 2014) *Uganda*. (Hämtad: 2014-04-15)

<http://www.rfsl.se/?p=3450>

Sadgrove, J, Vanderbeck, R.W, Andersson, J, Valentine, G, & Ward, K (2012) *Morality plays and money matters: towards a situated understanding of the politics of homosexuality in Uganda*. The Journal of Modern Africa Studies, Volym 50, Nummer 01, Sidor 103-129.

SFS 2005:716 *Utlänningslagen* Stockholm: Justitiedepartementet

Strand, C (2011) *Kill Bill! Uganda human rights organizations' attempts to influence the media's coverage of the Anti- Homosexuality Bill*. Culture, Health & Sexuality: an international journal for research, intervention and care. Volym 13, Nummer 8, Sida 917- 931.

The Parliament of Uganda (2009) *The Anti-homosexuality bill* (Hämtad: 2014- 04- 03)
<http://www.publiceye.org/publications/globalizing-the-culture-wars/pdf/uganda-bill-september-09.pdf>

The Parliament of Uganda (2014) *The Anti- Homosexuality act* (Hämtad: 2014- 04- 03)
<http://wp.patheos.com.s3.amazonaws.com/blogs/warrenthrockmorton/files/2014/02/Anti-Homosexuality-Act-2014.pdf>

Thomsson, H (2002). *Reflexiva intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, J (2010) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Zouhali- Warral, M (producent, författare & regissör), Fairfax- Wright, K (författare & regissör). (2012). *Call me Kuchu*. (film). Uganda: Arsenal Distribution/ Dogwoof pictures/ Zinedigm.

12.0 Bilagor

12.1 Bilaga 1 Följebrev

Hello, oli otya!

We are two students who study Social Work at University of Gothenburg. In a year we will be examined social workers, but before that we are writing an essay about Ugandan refugees who seek asylum in Sweden because of their sexuality. The aim of this essay is to examine how Ugandan who seek asylum because of being homo- or bisexuals, are being treated during the process of seeking asylum in Sweden. Right now we are searching for persons to interview.

During August to December 2013 we did our internship in Kampala, Uganda. We worked with empowering teenagers who dropped out of school, at an organization called UYDEL. During our time in Uganda we also visit an organization called Spectrum Uganda who works with supporting Ugandan men in the LGBT community. We both are passionately interested in questions about human and sexual rights.

We are fully aware that being a homo- or bisexual refugee can be a sensitive subject to talk about. All interviewees have the legal right to stay anonymous, and we will not describe any details that may make it possible to identify the interviewees. We will not write about specific places, people's names, descriptions of people, or so on. Taking part in an interview also means that you do not have to answer questions if you do not want to, and you may of course quit your participation if you like to. The participation is voluntary and we have not opportunity to give economic compensation.

Hopefully our study can contribute to better knowledge about how Ugandan refugees are being treated in Sweden today. We hope you feel welcome to participate in our essay. Do not hesitate to ask any questions to us, or our supervisor at the department of Social Work.

Yours sincerely,

Jeanna Holmgren

Phone: 0738-396544

Email: jeannaholmgren@gmail.com

Pernilla Lundén

Phone: 0704-066285

Email: pernilla.lunden@gmail.com

Our supervisor for the essay

Veronica Svärd

Department of Social Work

Gothenburg University

P.O. Box 720

SE 405 30 Göteborg

Phone: 031-786 1069

12.2 Bilaga 2 Intervjuguide

- Can you tell us about yourself? How did your life look like in Uganda? (How old are you? What kind of education or job did you have in Uganda?)
- We understand that you are gay, is that right, or are you bisexual?
- When did you realize you were gay/ bisexual?
- Why did you decided to move away from Uganda? When was that?

- Why did you choose to go to Sweden?
- What happened when you came to Sweden?
- How have your life been in Sweden so far?
- What do you think about the treatment you have got in Sweden?
- What was you impression of the Swedish Migration Board?

- On 24 February 2014, Museveni announced his decision to sign the anti-gay bill - in what way have you situation changed since then? (Any news from Migration Board?)
- Have you got any support from the Swedish Migration Board?
- Have you contact with other organizations? Have they been supportive?
- In total, how would you describe the process coming to Sweden?